

**საქართველოს
მხარეთა
კუთხის
გაზოთი
№2 (261)
15 მარტი -
15 აპრილი
2018**

ଓৰ্জা ১ লক্ষ

გაერთის
თვეში მრავალ

- გაზაფხულის შემობრძანდა
ქალს ახარებს. დედის დღე... ქე
თქვენთვის კი, ალბათ, განს
მინიშვნელოვანია, 1 მარტი ს
დაბადების დღეა. გილოცავთ.

- დიდი მაღლობა. მე სითბო მიყვარს, ამიტომაცაა გაზაფხულის შემობრძანება ჩემთვის უმნიშვნელოვანესი. ერთხელ (მაშინ სრულიად ახალგაზრდა ვიყავი), ერთი უცნაური ქალბატონი გავიცანი. ამტკიცებდა, შემიძლა ნებისმიერ ადამიანს ცუთხრა, ვინ იყო წინა ცხოვრებაშიო. მოგეხსენება, ადამიანი ბუნებით ცნობისმოყვარეა, ყველაზე მეტად კი თავის მოტყუება ხიბლავს. ჰოდა, მეც ვკითხე, აბა, მე ვინ ვიყავი-მეთქი. შენ ადამიანი არა, წინა ცხოვრებაში მერცხალი იყავი, ამიტომაც ყველაზე მეტად შავ-თეთრი სამოსი გეყვარება, თბილი ქვეყნები და მოგზაურობა. მერცხალივით საკუთარი ბუდის, რომელსაც რუდუნებით ააგებ, ერთგული იქნებიო. რამდენად მჯერა ასეთი ხილვების რა მოგახსენოთ, მაგრამ მერცხლებისადმი მუდამ განსაკუთრებული სიყვარული მქონდა.

მარტის თვე ჩემთვის მართლაც მნიშვნელოვანია. მარტში იყო დაბადებული ჩემი გამზრდელი ბებია, რომელსაც მე დიდი სიყვარულის ნიშნად დედილას ვეძახდი, მარტში არიან დაბადებული ჩემი ძმისშვილები, ლუკა და ელენე, მარტში დაიბადა ჩემი შვილიშვილი ცაბუნია და მე უდიდესი მადლი, ბებიობის სიხარული მარგუნა. კიდევ რითაა მარტი ჩემთვის მნიშვნელოვანი? უკვე სამი წელია ქარელში 1 მარტს პოეზიის დღე აღინიშნება და მე მიხარია, რომ ქართლის ამ უმშვენიერეს რაიონში ასეთი სიყვარულით ხვდებიან სხვადასხვა თაობის პოეტებს. პოეზიის დღის მონანილეთა სურვილია (და ამ სურვილს მალე წერილობით გადასცემენ პრემიერ-მინისტრსა და კულტურის მინისტრს), რომ 1 მარტი ახალგაზრდა პოეტთა დღედ დაწესდეს. „სიჭაბუე და ლექსი ერთიან“, ხომ ბრძანებდა გოგლა. ანდა გალაკტიონი გავიხსენოთ: „რად უნიდებენ საქართველოს მგონანთა მხარეს?“, კითხულობს პოეტი და კითხვას თავადვე პასუხობს: „ეხლა კი ჩემთვის ნათელია, თუ ივერიის მცირებე მცირე რიცხობრივად ჰატარა ერი, მარად ყოველმხრივ შემორტყმული უამრავ მტერით, მაინც

გადარჩა და გადარჩა ის, როგორც ერთ... აქ
პოეზია იყო მისი შემჭიდროვება". შემდეგ
კი ასეთ სტრიქინებს გვთავაზობს: „უძ-
ველეს მინას, უძველეს ერს, ლაუგარდის
ცის ქვეშ, მძლავრი, გმირული პოეზია უნ-
ათებს თვალებს, წარსულისადმი უდიდე-
სი მადლობის გრძნობით რუსთაველისას

როგორ მოვალეობა დაიზონირებულის

ჩვენი ქვეყანა ევროპისკენ მიმავალ
გზას ადგას. ჰოდა, ევროპის კართან
ღარიბი ნათესავივით მოკრძალებულად
კი არ უნდა აკაკუნებდეს, არამედ დაა-
ნახოს თანამედროვე მსოფლიოს, რომ
კულტურის რენესანსი ევროპაში ჩვენი
ქვეყნიდან დაიწყო; რომ ჩვენ (დღეს მო-
დაშია ქალთა უფლებებზე საუბარი) XII
საუკუნეში მეცე ქალი გვყავდა; რომ პირ-

ელი ელჩი ქალი ევროპაში XIX საუკუნეში კი არა, (როგორც ამას ამაყად თავი ად აღნიშნავენ ევროპელები), არამედ XII საუკუნეში უკვე ჰყავდა საქართველოს რომ სწორედ ქართველი კაცის ბაგება დასცდა ასეთი სტრიქონები: „ლევი ლომისა სწორია, ძუ იყოს, თუნდა ხვადია“. რუსთაველმა შექმნა ქართველი კაცის სულიერი კონსტიტუცია. რუსთაველით ამაყ ერს თუ რუსთაველის საიუბილეო თარიღს დავინიშებ, თავსაც ავინწყებ, წარ-სულსაც და მომავალსაც.

იუნესკომ არ აღნიშნა და ჩვენ რა გვექნ-
აო, თავს იმართლებენ ხელისუფალნი. რას
ჰქვია იუნესკო? თუ ქვეყანას ჯაზ-ფეს-
ტივალებისა და არაერთი არაფრისმომ-
ცემი შოუსთვის მილიონები არ ენანება,
ათასებს რატომ ვერ იმეტებს საკუთარი
სიამყისა და ღირსების სიმბოლოსთვის.

სულ ისე როდი ჩაიარა საიუბილ-
ეო წელმა, ისრაელში რუსთაველის ნა-
კვალევზე დელეგაცია გავაგზავნეთო,
პრძანეს კულტურის სამინისტროს მეს-
ვეურებმა. დიახ, იყო ისრაელში დელეგ-
აცია კულტურის სამინისტროს დაფი-

კოეზის საღამო, სადაც ქართულად და ივრითზე კითხულობდნენ ქართველი და ებრაელი მწერლები „ვეფხისტყაოსნის“ უკვდავ სტრიქონებსა თუ საკუთარ ნაწარმოებებს. დელეგაციას ამშვენებდნენ რუსთაველის პრემიის ლაურეატი მწერლები და ნიკოლოზ ბარათაშვილის კონკურსის გამარჯვებული ახალგაზრდები. სწორედ ჩვენი, მწერალთა კავშირის თაოსნობით გამოვიდა ორენვანი ქართულ-ებრაული პოეზის ანთოლოგია და ეს იყო პირველი შემთხვევა თანამედროვე პოეტური ნაწარმოებებით ორ ქვეყანას შორის ხიდის გადებისა. გასულ წელს ისრაელში გამოვიდა რევაზ მიშველაძის რომანი ივრითზე, ისრაელის ლიტერატურისა და ხელოვნების უურნალმა მთელი ნომერი უდღენა ჩვენი კავშირის წევრებს. ვფიქრობ, მრავალი მიზეზი იყო იმის, დელეგაციაში ჩვენი მწერლები რომ მიეწვიათ, მაგრამ რა? ისრაელში რუსთაველის დღებზე ვახტანგ კახიძის ხელმძღვანელობით შესრულდა უცხოური კლასიკური მუსიკა. რუსთაველის დღეების გარეშეც, მჯერა, ნარმატებული იქნებოდა ნებისმიერ ქვეყანაში კახიძის ორკესტრი, მაგრამ რუსთაველს რა? ეს იგივეა, ჩვენ საიუბილეოდ შექსპირის შედევრები რომ გამოგვეცა და ზედ დაგვეწერა, ვუძღვნით რუსთაველის 850 წლისთავსო.

2017 წელს თითქოს გამოასწორეს მდგომარეობა და კალენდარში გაჩნდა რუსთაველის დღე - 15 მაისი,

იქამდება რუსთაველობა შემოდგომით
აღნიშნებოდა და მას ღირსეულად ატ-
არებდა მესხეთი, საქართველოს მწერ-
ალთა კავშირისა და მესხეთის მწერალთა
ორგანიზაციის თაოსნობით. ახლად დაწე-
სებულმა დღემ კი პრობლემები შეუქმნა
ადგილობრივ ხელისუფლებასა და მწერ-
ალთა ორგანიზაციას. უპირველესად
იმიტომ, რომ ტრადიცია დაირღვა და
კიდევ... შემოდგომა სიუცვის სიმბოლოა
და რუსთაველის დღეს ყველა მესხი, კვე-
ლა ოჯახი თავისი დოვლათით ხვდებოდა
ოოსასწაულზე საჭირო ჩამოსახულებებს.

დღესასწაულზე სტუმარად ჩაიმუშავეთ. სახალხო დღესასწაულის ნაცვლად 15 მარტს რაჭალი ახცეში 50 მოსახლე

ଦିନ୍ଦୁରାଜବିହାରୀ ମହାପାତ୍ର ପାତ୍ରବିହାରୀ
ପାତ୍ରବିହାରୀ ପାତ୍ରବିହାରୀ

1. "The Great War" and the First World War

ეს : ხახსებით, რომლის ხევრები, ძირითადა
ნთა ისკვე ულტურის სამინისტროს თანამ

მწერლობა, რომ ისრაელში პოეტის საი-
უბილეო თარიღზე ერთი პოეტიც კი არ

ნაიყვანო?

არადა, სწორედ ჩვენი მწერალთა კავშირის თაოსნობით, ბეჭდური „ვეფხ-ისტყვაოსნის“ სამას წლისთავზე იერუ-სალიმში, ჯვრის მონასტერში ჩავატარეთ

მარ-მასპინძელმა მოკრძალებულად აღვ-
ნიშნეთ რუსთაველობა. რატომ ხდება ეს?
90-იანი წლების შემდეგ ჩვენს ქვეყანაში

► 133.

მოხდა ქინებების პრივატიზაცია, ბოლო
წლებში კი — უფლებათა პრივატიზაცია.
მწერალთა კავშირის უფლებები კულ-
ტურის სამინისტროს დაქვემდებარებაში
მყოფმა ორგანიზაციებმა, მწერალთა სახ-
ლმა და წიგნის ცენტრმა შეითავსა, რის
გამოც უუფლებოდ, უშენობოდ, უსახს-
როდ დარჩენილი ორგანიზაცია უშძიმეს
მდგომარეობაში აღმოჩნდა. ადრე საქა-
რთველოს ჰყავდა დიდი მწერლები, ყველ-
ასთვის საყვარელი და ახლობელი. ახლა?
ჯგუფებად დაიყო და დაისაქსა მწერ-
ლობა. ყველა ჯგუფს თავისი მფარველი,
ასევე თავისი „გენიოსი“ ჰყავს.

სახელმწიფოს დიდ შეცდომად და
ხელოვნებისადმი გულგრილობის ნიშ-
ნად მიმაჩნია ისიც, რომ უკვე წლებია არ
გაიცემა შოთა რუსთაველის სახელობის
და სახელმწიფო პრემია და მწერლობის
ძელი და ღირსება მხოლოდ ბანკირების
გადასაწყვეტია, არადა, სახელმწიფო პრე-
მიების მიმნიჭებელ კომისიაში შედიოდ-
ნენ ქვეყნის ყველაზე ღირსეული პირები,
რუსთაველის პრემიის ღაურეატები და
მათი გემოვნებით ირჩეოდა ქვეყნისთვის
უმნიშვნელოვანესი ნაწარმოებები.

სწორედ ტელევიზიონის მიერ გაპი-
არებულ ან ხელისუფლების მიერ ხელ-
დასმულ მწერლებს ქვეყანაში დიდად
არავინ აფასებს. სამაგიეროდ უცხოე-
თის ფესტივალებისთვის ითარგმნება
და იგზავნება მათი წიგნები. იმ ათეული
მწერლიდან, რომელთა ნანარმოებებიც
ფრანკფურტის წიგნის ბაზრობაზეა წარ-
მოდგენილი, რამდენიმე თუა მართლაც
მნიშვნელოვანი სახელი. მგონია, იმ მიღ-
ონებიდან, რომელიც ფრანკფურტის
ბაზრობისთვის გამოიყო, დიდი ნაწილი
წყალს გაყოლილი ფულია.

ტყუილად გვგონია, უცხოეთის მიმ-
ბაძველობით, ცრუ ლიბერალიზმითა და
ფასეულობათა არა გადაფასებით, არ-
ამედ გაუფასურებით ევროპის გულის
გასაღებს ვიძოვით; ტყუილად გვგონია,
თუ უხამსობით ან მოგონილი პრობლე-
მებით ავავსებთ წიგნებს, თანამედროვე

ფრანგულტის წიგნის პაზრობა ვახ-
სენე და ერთი რამ მსურს დავამატო.
ვფიქრობ, უცხოეთში გასაგზავნ ნაწარ-
მოქმეთა შერჩევისას თავიდანვე არასწორი
პოლიტიკა იქნა გაზიარებული.

რისთვისაც ძვირფასი ქართული მნერლობის მომავალი, უმნიშვნელოვანესი პროექტი იყო. კონკურსი 10 წელი ტარ-დებოდა და არაერთი უნიჭირესი პოეტი, პროზაიკოსი თუ მთარგმნელი აღმოაჩინა. პროექტი თბილისის მერიის მხარდაჭერით ხორციელდებოდა. გასულ წელს ბარათ-აშვილის დაბადების 200 წლისთავი და კონკურსის დაარსების მეათე წელი იყო. საგულდაგულოდ ვემზადებოდით ამ ორი თარილისთვის. მოხდა ჩემთვის გამაოგნებელი რამ. სწორედ ბარათაშვილის საიუბილეო წელს არ დააფინანსა თბილისის მერიამ ეს უმნიშვნელოვანესი კონკურსი. რაც შეეხება ბარათაშვილის იუბილეს, მწერალთა კავშირთან ერთად საიუბილეო პროექტის ავტორი ანზორ ერქომაიშვილი იყო, დიდი ხელოვანი და ერისკაციის გვსურდა, პერის თეატრში ღირსეულად აგველნიშნა ჭაბუკი გენიოსის იუბილე. ბატონიშვილი ანზორმა ბარათაშვილზე შექმნი-

ნიკა რუფუამ წერილობით აღვითქვა, რომ რემონტის შემდეგ გადმოგვეცემოდა განსაზღვრული ფართობი. დიდი იმედი გვქონდა, „ნაცეპტის“ წასვლის მერე სამართლიანობა გაიმარჯვებდა და რამდენიმე ოთახს კი არა, კუთვნილ შენობას დავიბრუნებდით. თქვენც არ მომიკვდეთ. ახლა ჩვენს ისტორიულ შენობაში, მაჩაბლის 13-ში ორშაბათობით და ხუთშაბათობით ლარიბი ნათესავებიყოთ მოკრძალებით შევდივართ. არ გვაქვს ელემენტარულად სამუშაო ოთახიც კი. შევდივართ იმიტომ, რომ ჩვენს დვანლმოსილ მწერლებს ან უამრავ უცხოელ სტუმარს არ მოუხდეს იმ დამტვრეულ კიბეებზე, იმ ჩამოქცეულ დერეფნებში სიარული, სადაც ლტოლვილებთან ერთად ჩვენი დევნილი ორგანიზაციაცაა შეყუჯული. ნელ-ნელა იმედისა და მოთმინების ძაფიც ილევა. არადა, გაჩუმების უფლება არ გვაქვს. ნადგურდება ჩვენი არქივი, ჩვენი უნიკალური ფოტო და ვიდეო მასალები, დიდ მწერალთა ხელნაწერები, ველარც ჩვენი კავშირის წევრთა განანცყენებულ მზერას ვუსწორებთ თვალს. დღეს რომ ახალი ხელისუფლებაა მოსული, ამაში ლომის წილი ქართველ მწერლებს უდევთ. ჩვენს სამართლიან სიტყვას უსმენდა საქართველო. ჩვენი კავშირის წევრთა უმეტესობა ოცნების მხარდამჭერი იყო. დღეს ჩვენს კავშირს სჭირდება მხარდაჭერა, კავშირს, რომლის წარსული და დღევანდელობა სხვანაირ გულისყურსა და პატივისცემას იმსახურებს. ის, ვინც მწერალთა კავშირის 100 წლისთავისადმი მიძღვნილ ღონისძიებას ესწრებოდა რუსთაველის თეატრში, ვინც ერთხელ მაინც გადაშლის საიუბილეო ალბომს „კავშირი გულთა“, დამეთანხმება, რომ მწერალთა კავშირის წევრები ერთგულნი დარჩინენ 100 წლის წინ ექვთიმე თაყაიშვილის მიერ დაწერილი სიტყვების: „საჭიროა შეიქმნას კავშირი, რათა წინა წარუძღვეს ერსა“. არავის აქვს უფლება ეს მისია გაუუფერულოს მწერლობას.

გაგიზიაროთ. ადრეულ წლებში მერიის კულტურის სამსახური და საქართველოს კულტურის სამინისტრო მიზერულად, მა-გრამ მანაც აფინანსებდა გამომცემებსა თუ ცალკეულ მწერლებს წიგნის გამ-

ლი თაქთაებიდვილის ოქრო გააცოცხლა. იუბილეზე ვიწვევდით უცხოეთში მცხ-ოვრებ ქართველ პატრის ვარსკვლავებს, ყველაფერს ჰონორარის გარეშე ვაკეთებ-დით დიდი რუდუნებითა და სიყვარულით. ბატონ ანზორს საკუთარი თანხების გაღე-ბაც მოუწია, უცხოეთიდან რეპეტიციაზე მომდერალი რომ ჩამოყევანა. გადაწყდა, სახელმწიფო დონეზე აღნიშნულიყო ეს უმნიშვნელოვანესი თარიღი. 200 000-ზე მეტი თანხაც გამოიყო. იუბილის ჩატარება კულტურის მინისტრის მოადგილემ აიღო თავზე, მე და ბატონი ანზორ ერქო-მაიშვილი აღარავის გავხსენებივართ.

- და კიდევ ერთი ტკივილიანი შეკითხვა,
მწერალთა კავშირი კვლავ უსახლეაროა.
როდის გაიმარჯვებს სამართლიანობა?

მწერლებად გამოცნდებით; ტყუიღლად გვგონია, თუ სულელურ ტელეშოუების პროდიუსერთა გულის მოსაგებად ცის-ფერი ეკრანებიდან დავმოძვრავთ ერს, ერის მაშებად ვიცევთ. დიახ, დღეს ჩვენში არაერთი ცნობადი სახეა, მაგრამ არიან კი ისინი ცნობილნი? სახე ადვილად იშლება, სახელი - არასოდეს.

„სჯობს სახელისა მოხვეჭაო“ გვიქად-
ა გებდა რუსთაველი. დღეს ფულის ხეჭ-
ის ხანაა და რაც უფრო უარესია, ფულით
სახოლის მოპოვების ხანა.

- თქვენ ახსენეთ, რომ ისრაელში, ჯვრის მონასტერში გამართულ ღონისძიებაზე ბარათაშვილის სახელობის კონკურსში გამარჯვებული ახალგაზრდა მწერლებიც გყავდათ. რა ბედი ენია თავად კონკურსს?
- ახალგაზრდა მწერალთა კონკურსი „მერანი“ ჩემთვის და ვფიქრობ, ლიტერატურის ყველა მოყვარულობისთვის. ბევ-

ესაუბრა მანანა გორგიშვილი

ბელა შალვაშვილი

დავალ და ვეძებ

სად არის იგი საქართველო,
მიყვარდა რომელ,
სად არის იგი საქართველო,
მნამდეს რომელიც...
ძველ იბერიას რომ მოჰკავდეს,
ის ქართლი მომეც,
ღმერთო! ხორცით კი დააპურე
ხორცის მდომელი!
ძმა რომ ძმას ზურგში მახვილს უყრის,
ბევრს აღარ უკვირს,
მე ეს ყოველი ზვავად მაწევს
უმნეუ ქედზე,
ლამის ავორთქლდე ყოფითობის
ჭრელი რუკიდან,
საქართველოში საქართველოს
ჩირალდნით ვეძებ;
დავალ სულ და ხორც დაგვემილი,
მე რომ მებადა,
აი, იმ მიწას მიყიდიან
ღორის ხორცივით...
შემოგლალადებ მამულისთვის
დამბადებელს,
მარადის მისი ყოფინის დარდით
დარდ ვერ მოცლილი.
მე საქართველოს ტრფობის კეხი
მადგია ქედზე,
მამულის ტრფობა, არ ვიცნობი
სხვა რამ ხელობით...
საქართველოში საქართველოს
დავალ და ვეძებ,
ჩირალდნით ვეძებ საქართველოს
საქართველოში.

რად მოგვიცელეს

იმ შორეული იაპონიით -
გუნდი მოვიდა იაპონელთა,
ქართულ სიმღერებს მღერდნენ ქართულად,
მშვიდად ვერასაგზით ვისმენ რომელთაც;
ის ერთი ჰანგი მაინც სხვა იყო, -
უცხო სტუმრების ბაგით ნამდერი -
„ქართველო, ხელი ხმალს იკარიო“,
თოქვა და კიდეც იძრა ნალველი;
სიმღერა ესე სხვაგარად ისმის
ნამღერი შორით მოსული გუნდის...
სიღვარები ეგე, - უცხოს ნამღერი
მოწოდებაზე მეტსაც კი უდრის;
დავკარგე ვანი, ვერსად ვჩერდები,
ბორგვა-შორშოფით ვხვდები ალიონს...
რად მოგვინდეს იაპონელთა -
„ქართველო, ხელი ხმალს იკარიო“!

არასგზით

გიორგინმინდის ბოლოზე
დგას მარტოსული ატამი,
თუმც... მარტოსული რად ეტქმის
ამ ყვავილობაატანილს;
რაც კი ყვავილობს ალალად
და თანაც - ვარდისფერებად,
მარტოსულიო, მის ყოფას
არასგზით შეეფერება!

ცხადით

ფერად სიზმრებში ვიყავი წესელ, -
ფერადი ლერნმის ლერნებს ვთლიდი,
არ ბოგინობდა ნაგლევი მწუხრის, -
გალობდა ასი ფერადი ჩიტი.
მაფერადებდა ნარნარი მდელო,
მოფერადობდა ათასი ღელე...
და ვით ყვავილის ორ ლამაზ ღეროს,
ვილაცას ხარბად ვუწვდიდი ხელებს...
ფერად ფრინველთა გუნდი რომ იძრა
და მათთან ფრენის ავყევი ნადილს,
გამომელვიძა და ცხადად ვიგრძენ, -
რა ძელი არის ცხოვრება ცხადით.

ჩათევან ნამეგული

ვარდების, სინაზის,
პოეტთა შირაზი,
შენ კი შემოგბედეს
შანთა და მარწუხი...
ქეთევან! - ტირიან
ქართველი დედები,
მეც შენი იარა მანუხებს:
ვარ შენი რწმენის და
სინმინდის მორჩილი,
მინდა შენ გედარო...
მე მარჯვენს მოგისვა
მკერდზე და მორჩები,
მორჩები, ნეტარო!
მაგრამ ის მაოცებს,
მაგრამ ის მანუხებს, -
სინაზისა და ვარდების
შირაზში...
როგორ შემოგბედეს,
ვითარ შემოგბედეს
დედოფალს
შანთი და მარწუხი!

სათოვებას ჰპადება

სიმწვანეა ირგვლივ გულის გასახარი,
სიმწვანეში ძლივსლა ვებდავ ატენს,
დგას ასკილი, - ვარდის შორი წინაპარი
და მიდამოს სინაზესა ჰმატებს.
არაფერი უჩვეულო არა ხდება,
ასკილის ტოტს ანანავებს ქარი...
და ასკილი, ძალზე ცხადად მეჩვენება,
არის უფლის დანთებული კვარი.
არაფერი უჩვეულო არა ხდება,
მაგრამ ყოფნა მიხარია ერთომ...
მით უფრო, რომ ყვავილები -
მიწის გზნება,
მრავლისმთქმელად მოჰკენია ფერდობს.
და ყოველი არის გულის გასახარი,
ისიც, ქალი რომ მიდენის ბატებს...
რომ ასკილი, ვარდის წყნარი წინაპარი,
დგას და... უზღვავ სათოვებას ჰპადებს.

რამდენ?

გათენდა ჩემი მორიგი დილა,
მწუხრი და ბნელი მიიქცა ძილად,
ქუჩაში მზერას ვაპარებ ფრთხილად,
მშვიდია ჩემი მორიგი დილა.
მე ვიყურები ამ ქუჩის მიღმა,
მთების იქით და შორეთში მზირალს
ამეციატა ეს ერთი კითხვა, -
კიდევ რამდენი შერგება დილა.

ასეთ გარემოში

გლეხის ქალიშვილი - ტირიფი,
თავდაბრილი და მორცხვი,
წიფელი - ჩაცმული შალიფად,
მწვანეგადა მწული ბორცვი.
ნიავი - მოჩურჩულე აპრეშუმი,
ღელე - აწყვეტილი კვიცი,
მროშანი - კრთომა-შარიშური,
გვირილა - ქალწული მკვირცხლი,
იები - წმინდანთა იერი,
პაერი - ჯანსაღი, ხმიერი,
ბურქები - ბოხვერა ბელები,
გაცრიატებული ბაიები,
ხენი, ცად აწვდილი ხელები,
ჭრიჭინობელებიც - ველური არიები,
ჭაბუკი უფლისწული - ალვა,
მზეთუნახავი - მინდორი,
შინდი - მოყვავილე ქარვა,
გული - ხალასი და მიმდობი...
ოჳ! აქ სიცოცხლება გავლა, -
ასეთ გარემოში მინდოდი.

ერეკლეს გოდება კრძანისის შემდგომი

ისევ ვიმარჯვე, ისევ გადავრჩი,
ისევ მიგტობავ დღეებს ნისლიანს...
გადატეხილი ხმალი ვადაში -
ეს დასასრულიც დასაწყისია.
როგორ ვიმარჯვე და ვიბეჯითე,
რომ სული სხეულს არ გაცეოდა,
რომ იმ დღეს ბნელი და ავბედითი,
უკანასკნელი არ დარქმეოდა,
როგორ ვისარჯვე გადარჩენისთვის,
გავისარჯვე და კიდეც გადავრჩი.
სისხლში დგას გული ბრძოლის ველივით,
გადამტეხია ხმალი ვადაში.
გადარჩენაა ეს გადარჩენა,
გადარჩენაა, არა - დარჩენა,
გადამდგომია ქვეყნის გამჩენი,
გამცუდებია ლიომი მარჯვენაც,
სიკვდილი რაა, ახლა სიკვდილზე
ასგზის მძიმეა გაძლება სოფლად,
არარა გაძლევს დარჩენის მიზეზს,
რადგან დარჩენაც არ არის ყოფნა.

როგორ უხდება!

როგორ უხდება ის ჩიტი იმ ტოტს,
ის ტოტი იმ ჩიტს შეზრდია ლამის
და ალარ მახსივას ვინმერ თუ მიმტრო
და ვშიშობ - რამები გაიღოს ჩქამი.
როგორ უხდება იმ მდელოს, იმ ხეს,
იმ მდელოს ის ხე - შეზრდილან ლამის...
დაცემულ მინდორს - ბებერი ციხე,
ციხეს მინდორი - ზურმუხტის ჯამი.
როგორ უხდება მცხეთას ეს ჯვარი,
ჯვარს - მცხეთა, ერთურთს შეზრდილან
მტკიცედ,
თითქოს შეაღეს სამოთხის კარი, -
აქ იმნაირი იგრძნობა სივრცე!

30თ...

მზე ამოვა, ისევ ჩავა,
არ დამცდება სიცილი,
ალარც ძილში ძილისა ვარ,
არც - ღვიძილში ღვიძილი;
სახლში ვარ თუ სადმე დავალ,
თან დამყვება ნისლი...
ალარც ჩემი თავისა ვარ,
ალარც - ვინმე სხვისი,
ალარც - ვინმეს ნებისად,
ალარც სიხარულისა ვარ,
ალარც - მწუხარებისა;
დღეთა უამუროთა წყბება
მითენდება ულევად,

ალარც მეშემოდგომება,
ალარც მეგაზაფხულება;
სიმჭიდეა ალარც ხილად,
ლხენად სულ მიიძინა...
ვით ვიქციო ძილი ძილად
და ღვიძილი ღვიძილად?

საინგილო

შენ, უმნარესო ჩვენო ტკივილო,
შენც მოწყვეტილო მშობლის კალთას,
რით განუგეშო, რით ვინუგეშო,
არარა მრჩება, წუხილის გარდა,
ვერ მოგიარე, ვერ მოგეფერე,
მეპოტინება დარდი-ჭაობი
და საიქიოს მივეშურები -
დამძიმებული საქაოთი.

სხვებიც დავკარგეთ, უამმა ბედითმა
თავზე მრავალი ჭირი გვაწვიმა...
სხვათა დაკარგვამ, მოაქმომდე,
შენი თავი ვერ გადაგვავინყა.
და შენინად თუ უშენობით
ისე მწარე წუხილიველი,
ცხადლივ-მალულად ვარ ყოლიველს
და ყველაფერის უარმყოფელი.
მითენდება და - მანც ღამეა,
ავად ტრიალებს სულში ქაოსი...
და საიქიოს მივეშურები
დამძიმებული საქაოთი.

ესიზობა

წუხელის მესიზმრა ტერენტი გრანელი -
დღე იდგა ჩახხახა, მზიანი...
სევდას ასხივებდა ტერენტის თვალები -
ეგრისის ნატიფი იანი...
ნათელში იდგა და ბრნინავდა ერთიან,
თვალებში კი ედგა ბორიო...
ღამე, ეტყობოდა, ბაღში გაეთია,
ფეხზე შეხვედროდა ორიონს,
ადგა, გამოვიდ ბაღიდან უძილო,
ლექსი აედევნა ბავშვივით,
ლექსი აედევნა, ეს... უცილობელი
ცის და დედამიწის კავშირი.

ეს... ვინ დაარქვა სონატა მთვარის, -
მსურს გახსენება და ვერ ვისენებ...
დაწერა თვითონ და დაისვენა,
შე კი ვისმენ და ვეღარ ვისვენებ,
ვეღარ ვისვენებ, - ვისმენ, ვისვენებ...
რატომ დაარქვეს სონატა მთვარის
მსურს გახსენება და ვერ ვისენებ.

გოდება გაღმა დარჩენილებზე

გურამ პატარაიას...
გაღმა დამრჩენია ჭირმრავალნახული
სოფლები, ტაძრები, ვავა!
ჩემი არტანუჯი, იშხანი, ხახული,
ტაო და კლარჯეთი თავად.
ვაი, უიმათოდ ან რაღა ფასი მაქვს,
ვაი, უიმათოდ რა ვარ,
ჩემი ტანენარი, ნატიფი ასული, -
ოშკი დამრჩენია, ვავა!
ან ვინ გამირიყა, ან ვინ გამომრიყა,
ვინ დაგვათავთავა ავად...
ტანი იქით იყოს, თავი აქეთ იყოს, -
სად, სად გაგონილა, ვავა!
გაღმა დამრჩენ

გიორგი სოსიაშვილი

— და თერთმეტი რატომ...
— არაფერი, ისე.
— ვინმეს დაბადების დღე ხო არ არი
და მაშინდელივით... როგორ უხერხუ-
ლობაში ჩავარდი, როგორ...

— კაი, რა!
— რა კაი, დედაშენი მარტო დედაშე-
ნი კი არ არი, მაგ ადამიანს დედაჩემშე
არანაცლება...
— ვიცი, რას მიხსნი, გუშინდელი

ძმაკაცები ხო არა ვართ, დაგერდით და
რალა ახსნა-განმარტებები გინდა.

— მართლა, არ მომატყუო, — ჩამა-
ცივდა ვალერა.

— არა-მეტები, რა უნდა მოგატყუო,
საუკუნე გავიდა აღარ შევკრებილვართ,
ვპერდებით, მივემართებით იქით...

კარიბჭეს ვუახლოვდებით.
— ვპერდებით არა, ეხლა. რა დროს

სიბერეა, მესამე შვილის ყოლას ვა-
პირებ, ჩემი ცოლი კი ახტა და დახ-
ტა რო ვუთხარი, სადაცაა ბიჭი უნდა
დავაქორნილო, დედამთილობისთვის
ვემზადებით, კინალამ გააუსილა, ჯერ
ეცინებოდა, მაგრამ მიხვდა, რო სერი-
ოზულად იყო საქმე... შენ კიდე ვპერ-
დებიო. მე გაახალგაზრდავებას ვა-
პორებ. არ მინდა ეს სიბერე და ძალა?

— არ გინდა კაია... — ჩაეცინა, — ვინ
გეკითხება რა გინდა და რა არ გინდა,
სიბერე შენს ჭუაზე კი არ დადის. გინ-
და არ გინდა, მის ლუკმა ხარ.

— დედის მისამ, ელოდოს, — ისე
თქვა ვალერამ, იტყოდი, რო სიბერე
ვიღაც მასზე გადაკიდებული კაცი იყო
და ვალერას სულ ფეხებზე ეციდა მისი
აზრი, მისი დამოკიდებულება.

— ერთი სიტყვით თერთმეტში აღ-
არაფერი დაგეგმო. ბიჭებს მეც კი ვე-
ტყვი, მაგრამ შენც გადაურევ-გად-
მოურევე, ხო იცი, როგორ არიან
მიფანტულ-მოფანტულები. ისევ ჩვენ
თუ არ ვიძალავთ.

— მართალი ხარ, — დამეთანხმა
ვალერა, — ძაან დავითანტე, ძაან
დაგმორდით, ჩვენი ბავშვობის ძმაკაცი,
ალიკა ხო გახსოვს გომელი...

— გოჩასთან რო ჩამოდიოდა ხოლმე,
ტალიკაანთ გოჩასთან.

— ალიკა, ალიკა, — ჩაფიქრდა გიო
და ვერ გიხსენა.

— შენ უფრო დაგრხევია ხო იცი, —
ჩაიცინა ვალერამ.

— რა შუაშია... — იხტიბარი არ გა-
ტეხა გიომ.

— ალიკა, მაღალი, კარებში რო იდგა
ხოლმე, კიტრა კაკომ რო ბალზე დააბა
ერთხელ.

— დონ კიხოტი... — ჩაიცინა გიომ,
ალიკა როგორ არ მახსოვს.

— ჰომ, დონ კიხოტი... ცაცამ არ
შეარქვა? სტადიონზე ვიყა, იქ შემხვ-
და. დინამოს სტადიონზე, ბავშვობაში
რო დავყავდით ხოლმე ცხონებულ მა-

მაჩემს, იმის მერე არ ვყოფილვარ. ზურა
ამიტყდა, ჩემი მოყვრის ბიჭი, ნავიდეთ,
ნავიდეთო, თამაშები ნამიყვანა. იქ ვნახე
ალიკა. თვითონ მიცნო, მოვიდა, გა-
დამეტვია, შენა ვალერა არა ხარო? კი-
მეტები, ვერაფრით ვერ მოვედი აზრზე,
ვერაფრით. რა დამემართა. კი თავს
ვუკენევდი, მაგრამ მიხვდა, რო ვერ ვი-
ცანი და თვითონვე მითხრა ბოლოს,
გეტყობა რო ვერ მიცანი, ალიკა ვარო.
შემრცხვა, მოვიკითხე, სახლში როგორ
ხარ, რას საქმიანობ-მეტები, მოკლედ
ჩავეჯივრეთ ერთმანეთს, სტადიონის
დაცვაში უმუშავია.

ნამოვედი და ვფიქრობდი, რომელი
ალიკა იყო-მეტები. ვერა და ვერ გავიხ-
სენე, მოვიკალი თავი ფიქრით. გზაში
გამინათდა, როგორც იქნა გონება.

„გომელი ალიკა!“ ნამოვიძახე, ტა-
ლიკაანთ გოჩას დისშვილი, როგორ ვერ

დებ ჩემი მეგობარი ცხოვრობს-მეტები
— მევლუდაზე ვუთხარი. ჩაბურდა და
რა ჩაბურდა, ლამის გული ნაუკიდა სი-
ცილით, სულს ვეღარ ითქვამდა, მუხ-
ლები მოეკვეთა. ცოტა გადაუვლიდა,
შემოხედავდა და ისევ გადაბურდებო-
და — შენ რა მაგარი კი ვილაცა ხარო.
ცოტაც და ლაუზურები უნდა ამეხია, ამის
მასხარად ასაგდები ვინ არის-მეტები.

— ჯიგარო, ამ კორპუსს მეცამეტე
სართული საერთოდ არა აქვსო. თარსა
ხალხი გვეჯავრება ძალიანო, კორპუსის
მშენებელი ვინც იყო, ცამეტ რიცხვზე
აურიალებდაო და ისე აუშენებია მეცა-
მეტე სართულის გარეშე, თხუთმეტ
სართულიანი, მაგრამ სინამდვილეში
თოთხმეტიანი, მეთორმეტედან ეგრევე
მეთხუთმეტეზე ადიოდი. რაც მაშინ
მევლუდას ვაგინე. დავურევე სადა
გდიხარ-მეტები. მიხვდა და ჩაბურდა,

ვართ და გადის ასე ცხოვრება... ვი-
ღაცის დაწერილი კანონები, ვიღაცის
დაწერილი ტრადიცია... არადა, რო-
გორი ლამაზი და მშვენიერი იქნებოდა
საკუთარი თავის აღმოჩენის და საკუ-
თარი ცხოვრებით ცხოვრების შემთხ-
ვევაში სამყარო. საინტერესო იქნებოდა
ნარმატებაც და შეცდომა და შენი ნარმატება იქნე-
ბოდა. არ იცი რა არის შენი, სულ ვიღაცა
ან ვიღაცები. ძალიან გული მშედება,
რო ვპერდები... შეიძლებოდა სხვანაი-
რადაც დაგეგმილიყო გასავლელი გზა
და სულ სხვანაირი სამყარო დაგვენახა,
ათასობით, ათიათასობით და მიღიონ-
ბით ადამიანის მიერ უკვე დანახული
არა... შენს მიერ პირველად დანახული.

ჩვენ ხელს ვუშლით ერთმანეთს.

ერთმანეთის ხელის შეშლა ბევრი
რამით შეიძლება, სიყვარულითაც კი...

ვშორდები ბავშვობას, უფრო
სწორად უკვე დაგშორდი, როგორც ზღ-
ვაში კარგა შორს შესული, ბუზისტო-
ლად ამჩნევ ნაპირზე მყოფ ადამიანებს.
ეგრე დარჩა ბავშვობა, სათამაშოები.
ყველას ენატრება, ვის არ მოენატრება
ცხოვრების ყველაზე უდარდელი წლე-
ბი. მარტო უდარდელობაზე არ არი.

ბავშვი ჯერ ახალი მოსულია მიწიერ
სამყაროში, იმ სამყაროდან და ჯერ ისევ
ღვთის სუნი ასდის...

მენატრებოდა ჩემი ბავშვობის მეგო-
ბრები. ვიფიქრე, ვიფიქრე, რა გამეკ-
თებინა ისეთი, რო იმ წლებში თუნდაც
რამდენიმე საათით დავბრუნებული-
ყვით. ესლა მოვიფიქრე... ვალერის,
ჩემს მეგობრებს ვატყუებდი, რო სუ-
ფრას ვაწყობდი.

ეს სუფრაც ხომ მოსაწყენია. კარგია,
უდავოდ კარგია, მაგრამ ხომ მოსაწყე-
ნია, გაუთავებელი ქება-დიდება, ტყუ-
ლი-მართლის ერთმანეთში ალუფხვა. ჩვენი ცხოვრების განმავლობაში იმდე-
ნი სიყალება, ტყუილი და უკეთურება,
ამას სადღეგრძელებით გაგრძელება
აღარ ჭირდება. სხვანაირადაც შეიძლე-
ბა მიეფერო ადამიანებს.

ვიღაცინ დამტკინავშიც მინახავს ეგრე,
თურქეთში ვიყავი... ანკარიდან მოვდი-
ოდი სტამბულში და ზუსტად ეგრე იყო,
დიდი, უზარმაზარი ბოინგი, რიცხვებს,
ადგილების ნომრებს რო ვარკვირდებო-
დი, თორმეტი ენერა და მერე თოთხმე-
ტი, ცამეტი რიცხვი არც იყო.

— რა გამოლევს გამოსტერებულებს,
ჩაილაპარაკა ვალერამ.

— ღვინოა ისეთი, ისეთი... პირს დაგ-
ბანს.

— მაგ საქმეში ხუთიანი გაქვს.

— ჩინურია?

— ჩინურ-გორული, ძაან მაგარი რა-
მეა, ყველას რო არ დაელევა.

— თვეზი ირაკლი წამოილებს, დღეს
დამირევა.

— როგორ გამიხარდა მაგის გამოსვლა.

— ვის არ გაუხარდა.

— მოკლედ...

— რამდენი ვიქენებით?

— ჩვენ ვიქენებით: მე, შენ, ირაკლი,

სულ იქნება, ზაზა იქნება, პაატა, გი-

ორგი და ჩვენი გოგოები.

— გოგოებიც მოდიან?

— პაატარა ბანკეტივით გვექნება,

— ჩაიცინა გიომ, — ბანკეტი მაინც არ

გადაგვიხდით, მივიფანტ-მოვიფანტეთ.

— ეგრე ეს ცხოვრება.

— ცხოვრება ჩვენ ვართ, როგორც
ვიცხოვრებთ, ისეთი იქნება ცხოვრე-
ბა. სულ ვიღაცას და რაღაცას ნუ
ვაპრალებთ, სულ ცხოვრებაზე ნუ ვწუ-
ნუნებთ.

— მაგარი ხარ, გიო... მე ვერ მოვიფიქრე,

მე კი არა, ვერავინ მოვიფიქრეთ ეგა.

* * *

არ ვიცი რამ მომაფიქრა, საიდან
ამეგიატა, მართლა

ელრიცა და ცალი თვალი აუცრემლიან-
და, ეკონა რო გავგიუდი.

— დე, წითელი ადეალა რო გვქონ-
და, ის მინახე რა... წითელი ადეალა
დამჭირდება.

წარმოვიდგინე, სკამებზე რო წითელ
ადეალას გადავაფარებდი და ვალერა
რო „ქოში“ შეძვრებოდა.

ტირილი დაინტერესობდა.

დავსვი, ყველაფერი ავუხსენი.

ბაგსობის ღლეს ვანესებ ჩემს სახლ-
ში-მეტე. იცოდა, რაღაც უცნაურობე-
ბი რო მჭირდა, თავისი შვილი ვიყავი და
ეცოდინებოდა, აბა რა იქნებოდა.

აღარაფერი უთქვემს, თითქოს დაწყ-
ნარდა, თითქოს გამიგო და მომეშვა.

* * *

— შემოდით, შემოდით!

— პაატა, ზაზა... შემოდით, ვალერა,
რაღას უდგახარ, გაცივდა ყველაფერი.

— ეა! — ჩავეხუტე ჩემს თანაკლა-
სელს, — ია! — ახლა მეორე თანაკლასე-
ლი ჩავიკარი, გული ლამის გადმომიხ-
ტეს, — როგორ მიყვარხართ!

— ჩვენც ძალიან გვიყვარხარ!

შემოდიან და სათამაშობით მოფე-
ნილ იატაკს დასცექრიან.

— ვენერა დეიდა! — ჩემი თანაკ-
ლასელი გოგოები დედაჩემს ხევევიან,
ცრემლები ჩამოსდით.

„ბიჭები“ დგანან და ვერც გაშლილ
სუფრას ხედავენ, ვერც ჩემს მიერ ნაქებ
ღვინოს. მხოლოდ სათამაშოები, მხ-
ოლოდ ბავშვობა.

— ჩამოჯექით, — დივანზე ვანიშნე.

მოკლე აუხსენი ბაგშეობის მეგო-
ბრებს ეს ჩემი ახირება. სუფრაც იქნება,
ოღონდ ჯერ თამაში, ყველა ვთამაშობთ,
სულ ორიოდე საათი მივატოვებთ და-
კანდელობას და დავბრუნდებით იქ —
ბავშვობაში, საიდანაც ძალიან გვეჩე-
რებოდა ერთ დროს გამოსვლა და თურმე
ვეღარასოდეს დავბრუნდებოდით.

დაიმახსოვრეთ თერთმეტი დეკემ-
ბერი, თერთმეტი ქრისტეშობისთვი-
სა, ბავშვობაში დაბრუნების დადედ
ვაქციოთ. ვითამაშოთ, ერთმანეთს
მოვეფეროთ, ის ბევრები გამოვცეთ,
რომელ ბევრებსაც მაშინ, დიდი ხნის
წინ გამოვცემდით თამაშისას, თოფის
სროლის თუ მანჯანის ღმულის მიბა-
ძეისას. ხო გამიგებთ?

იცინიან, იცინიან. ხან სათამაშოებს
დახედავენ, ხან მე შემომაქერდებიან.

— არ დამთავრდა ეს შენი უცნაუ-
რობა? — ქირქილებს ვალერა, — რამ
მოაფიქრა, მეც არა ვთქვა? შენ რა
გითხარი, შენა, გადამრია ამ კაცმა.

— აბა ეკა, ია!

გოგოებსაც ეცინებათ. დედაჩემს
მოლრეცილი ყბა უთროთის.

— ვინწყებთ!

17 აპნისი, 2018 წელი
ბონი, გერმანია

ხევი გათთვის, ვისაც მოვალეობით

ჩემი უცნაურობებისა და რაღაც
გაურკვეველი აკვიატებებისა რატომ
გიკვირთ? თქვენ ხო რას ამბობთ? რაა...
აბა, დაუკეირდით საკუთარ თავს, ერთი
დაკვირვება, წამიერი გარინდება და
თვალების დახუჭვა არ არის საკმარი-
სი, ამას ბევრი დაკვირვება უნდა, სა-
კუთარ თავს სულ უნდა სდიო, ეგრე
მოჩენებასავით აედევნო და უთვალო-
ვალო, თითქოს მიჩნილი აგენტი ხარ.
ხო არიან ეგეთი აგენტები, თუ რავი,
რა ქვიათ, რო უთვალოვალებენ და სი-
ამოვების, თუ ნეტარების მიღების
ყველაზე საუკეთესო საშუალება მათ-

თვის სხვის ცხოვრებაში, სხვის სულში
ხელის ფათური. ამით იკვებებიან, ამით
სუნთქვევენ, მიცემული აქვთ დავალება
რო ამა და ამ ადამიანის, პეტრეს, პავ-
ლეს თუ ივანეს, სახელს რა მნიშვნელო-
ბა აქვს, ცხოვრება უნდა შეისწავლონ.
სულ თვალთახედვის არეში უნდა ჰყა-
ვდეთ, სად წავა, ვის შეხვდება, ვისთან
გაივლის, ვისთან რას იმამუნებს, ზე-
პირად უნდა იცოდნენ ყველაფერი და
რო გვინია შენი ცხოვრება მარტი შე-
ნია, შენ გევუთვნის, რაღაც საიდუმ-
ლობები შენთვის გაქვს გადანახული
და ფიქრობ, რო დედამინის ზურგზე
არავინ არაფერი იცის ამის შესახებ, ამ
დროს ხელის გულზე აქვთ ვერლების
ჩამონიშვნისას ნიშნების ჩამონიშვნის
შენი ცხოვრებას გადანახული და ფიქრობ.

აი, ასეთი თვალთვალი გინდა სა-
კუთარი თავისა, აგენტივით უნდა
სდიო ფეხდაფეხ და შენს უცნაურობას
შეამჩნევ, გაკვირვებისგან ბევრჯერ
წაიზმუნებ, დავიჯერო ეს მე ვარ?

— უყურებ საკუთარ თავს და თვალებს
არ უჯერებ, ვერ ჩარმოგიდგნია. სხვას
რო ეთქვა, გაგეცინებოდა, ახლა კი შენი
თვალებით უყურებ და ფიქრობ ეს რეე-
ბი მცირდნია... გინდა დაიჯერო, მაგრამ
გიჭირს. იქნებ მე არ ვარ... არადა, სა-
კუთარ თავს უყურებ, არც ორეული და
არც არაფერი. ეს რა არის, იმდენ რამეს
წაანყდები, იმდენ რამეს იპოვი, ჩამირ-
ული გემების ნამსხვევებივით არის
სულში ჩამალული ათასი რამეს, შენც არ
იცი ამ რაღაცების შესახებ, ხანდახ-
ან ტალღა შეტორტმანდება და სულის
ფსევრიდან, სულის ლამში გახვეული
რაღაც დაიძერება. მოდის ზედაპირზე...
ასე, რო ბევრი გემის ნამსხვერევია
თქვენში, უფრო სწორად თქვენი სულის
ფსევრზე, როდის ჩაიძირა ის გემი, რო-
დის გაუჩინარადა, ეს არავინ იცის, შეი-
ძლება თქვენს დაბადებამდე ჩაიძირენ,
უფრო სწორად თქვენს ხორციელ შე-
ბამდე, თქვენი სული სად იყო, თქვენს
დაბადებამდე რა იცით. სული ხო უკ-
დავია, ყოველ შემთხვევაში ასე გავასწავ-
ლის სარწმუნოება. უკვდავი რაც არის,
რაც მარადიულია, ის არც დაბადებუ-
ლია, რაც დაიბადა, ის უსათუოდ კვდება,
ე.ი. გამოდის, რო სულიც უნდა მოკვდეს
თუ დაიბადა. რაკი უკვდავია და მარა-
დიულია, ის არ დაბადებულა და სულ
არსებობს. ე.ი. თქვენი სული თქვენს
ხორციელ შობამდე არსებულა, სად იყო,
როგორ იყო, ამაზე პასუხი არ გვაქვს.
აი, სწორედ მაშინ ჩაძირული გემების
ნამსხვერებია ჩარჩენილი და ლამში
გახვეულია თქვენი სულის ფსევრზე.
შეიცან თავიო, როგორ უნდა შეიცნო,
შეიცან კარგია... შენს ყოფნამდე, შენს
გაჩენამდე არსებული სული გიდგას და
როგორ უნდა შეიცნო, ამიტომაც არის ის
უცნაურობები, რაც გვჭირს ადამიანებს,
სულ გვაკვირვებს და პასუხებულებე-
ბით თქვენი სულის მიღების შემთხვე-
ნით... ადამიანი ას წელს ცოცხლის
გახვეულია თქვენი სულის ფსევრზე.
შეიცან თავიო, როგორ უნდა შეიცნო,
შეიცან კარგია... შენს ყოფნამდე, შენს
გაჩენამდე არსებული სული გიდგას და
როგორ უნდა შეიცნო, ამიტომაც არის ის
უცნაურობები, რაც გვჭირს ადამიანებს,
სულ გვაკვირვებს და პასუხებულებე-
ბით თქვენი სულის მიღების შემთხვე-
ნით... ადამიანი ცოცხლის თავისი ას წელს
გახვიარე, თუმცა ამის თქმა, ნახევარი
ცხოვრება... რა იცი ნახევარი გაიარე, მე-
სამედი, თუ სულაც ბოლო წელი სრულ-
დება. ადამიანი ას წელს ცოცხლის და
ჩვენ ეს ას წელიანი სიცოცხლეში, უდრობ-
ების ხელის დებნა დავიწყებ. არ იყო
ადამიანი საქმე, ნახევარი ცხოვრე-
ბა გავიარე, თუმცა ამის თქმა, ნახევარი
ცხოვრება... რა იცი ნახევარი გაიარე, მე-
სამედი, თუ სულაც ბოლო წელი სრულ-
დება. ადამიანი ას წელს ცოცხლის და
ჩვენ ეს ას წელიანი სიცოცხლეში, უდრობ-
ების ხელის დებნა დავიწყებ. არ იყო
ადამიანი საქმე, ნახევარი ცხოვრე-
ბა გავიარე, თუმცა ამის თქმა, ნახევარი
ცხოვრება... რა იცი ნახევარი გაიარე, მე-
სამედი, თუ სულაც ბოლო წელი სრულ-
დება. ადამიანი ას წელს ცოცხლის და
ჩვენ ეს ას წელიანი სიცოცხლეში, უდრობ-
ების ხელის დებნა დავიწყებ. არ იყო
ადამიანი საქმე, ნახევარი ცხოვრე-
ბა გავიარე, თუმცა ამის თქმა, ნახევარი
ცხოვრება... რა იცი ნახევარი გაიარე, მე-
სამედი, თუ სულაც ბოლო წელი სრულ-
დება. ადამიანი ას წელს ცოცხლის და
ჩვენ ეს ას წელიანი სიცოცხლეში, უდრობ-
ების ხელის დებნა დავიწყებ. არ იყო
ადამიანი საქმე, ნახევარი ცხოვრე-
ბა გავიარე, თუმცა ამის თქმა, ნახევარი
ცხოვრება... რა იცი ნახევარი გაიარე, მე-
სამედი, თუ სულაც ბოლო წელი სრულ-
დება. ადამიანი ას წელს ცოცხლის და
ჩვენ ეს ას წელიანი სიცოცხლეში, უდრობ-
ების ხელის დებნა დავიწყებ. არ იყო
ადამიანი საქმე, ნახევარი ცხოვრე-
ბა გავიარე, თუმცა ამის თქმა, ნახევარი
ცხოვრება... რა იცი ნახევარი გაიარე, მე-
სამედი, თუ სულაც ბოლო წელი სრულ-
დება. ადამიანი ას წელს ცოცხლის და
ჩვენ ეს ას წელიანი სიცოცხლეში, უდრობ-
ების ხელის დებნა დავიწყებ. არ იყო
ადამიანი საქმე, ნახევარი ცხოვრე-
ბა გავიარე, თუმცა ამის თქმა, ნახევარი
ცხოვრება... რა იცი ნახევარი გაიარე, მე-
სამედი, თუ სულაც ბოლო წელი სრულ-
დება. ადამი

იგორ კვესელავა-75

ცნობილ ქართველ მეცნიერსა და პუბლიცისტს, საქართველოს მწერალთა კავშირის წევრს იგორ კვესელავას 75 წელი შეუსრულდა. ამასთან დაკავშირებით საქართველოს მწერალთა კავშირმა მას მისაღმება გაუვავნა.

მისალმებაში ნათევამია:

ბატონი იგორ, თქვენი მეგობარი ქართველი მწერები სულითა და გულით მოგესალმებიან თქვენ, დაკანონის მეცნიერების ისტორიკოს და გილერეადი.

დიდ წარმატებებს თქვენს მეცნიერულ და შემოქმედებით საქმიანობაში.

ბატონი იგორ კვესელავას წიგნები გამოქვეწისათანავე იქცა ქართველი მკითხველის ინტერესის საგნად, ხოლო მეცნიერთათვის უტყუარ გზამკვლევად.

ამ წიგნებიდან განსაკუთრებით აღსანიშნავია: საქართველოს ისტორიის წრონიკები: I ტომი - 1970-1990 წწ., II ტომი - „ზეიად გამსახურდია დისიდენტი, პრეზიდენტი, მონამე“, III ტომი - „ტერიტორიული და სახელმწიფო ბრივ-პოლიტიკური მოწყობის ასპექტები“, IV ტომი - „საკონსტიტუციო პარადისები“, V ტომი - „პოსტისტური საქართველოს განათლება და მეცნიერება“, „საქართველოს სახელმწიფო ბრივ-პოლიტიკური პარადიგმები და დილემები“...

75-დან 50 წელი საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში შეალია.

სწორედ ამ სახელმწინო უნივერსიტეტის მაღალი ტრიბუნიდან ემსახურა იგი თავის სამშობლოს, ქართულ ისტორიულ მეცნიერებას და სხვა არაერთ საქვეყნო საქმეს, როგორც ჭეშმარიტი მამულიშვილი და საზოგადო მოღვაწე.

მიუხედავად არაერთი შემოთავაზებისა, მას ჩვენი უნივერსიტეტიდან ფეხი არ გაუდგამს.

ბიოგრაფები ჩამოთვლიან ბატონი იგორის ღვაწლის საფეხურებს, იტყვიან, თუ როგორ გაიარა მან მარტვილის სანახ-

ებიდან გრძელი და რთული გზა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტის სტუდენტობიდან და გიორგი ჩიტაიას ას-პირანტობიდან საერთაშორისო ურთიერთობათა დეპარტამენტის თავმჯდომარეობამდე და პოლიტიკურ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტობამდე.

იგორ კვესელავა გახლავთ დღეს-დღეობით საქართველოს თანამედროვე პოლიტიკური ისტორიის უპირველესი მკვლევარი. შეუცვლელი და უზადოა მისი მეცნიერული ნაშრომები, სადაც შეფასებულია ის რთული და ზიგზაგებიანი გზა, რაც ჩვენმა ქვეყანაში განვლო უკანასკნელი საუკუნეების განმავლობაში. აქვე ისიც უნდა დავძინოთ, რომ ბ-ნი იგორი უაღრესად მასშტაბური მეცნიერია. უკანასკნელ ნლებში მისი ინტერესი გადაწყვდა ენათმეცნიერების პრობლემებსაც.

უამრავი საზოგადო საქმით დატვირთული გახლავთ. გასაოცარი. ეს დროული კაცი, როგორ ასწრებს იყოს დეპარტამენტის თავმჯდომარეც, სახელგანთქმული სამეცნიერო ჟურნალ „საისტორიო ვერტიკალების“ დამაარსებელი და მთავარი რედაქტორი. არაერთი დოქტორანტის სელმძღვანელი და დამფრთიანებელი, სადისერტაციო საბჭოს თავმჯდომარე და ყველა ზემომათვლილი საქმე შესარულოს დიდი გულისყრით, მაღალი პროფესიონალიზმით, პრინციპულობით და ობიექტურობით.

და, რაც მთავარია, იყოს სტუდენტთათვის უაღრესად საყვარელი, ტებილმოუბარი ლექტორი.

ჩვენთვის იგი უაღრესად გულთბილი, ყურადღებიანი კოლეგაა, სრულიად საქართველოსთვის კი საყოველთაოდ სახელგანთქმული მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. დღენიადაგ დაუცხრომელი და ერისკაცის მგზებარებით მოფუსფუსე თავისი სათავეანებელი ქვეყნის ცხოვრების გაუმჯობესებისათვის, მისი თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის დაუყოვნებლივ თავს რომ გასწირავს.

დღის, იგორ კვესელავა არა მარტო ჩვენი ისტორიის უტყუარი მემატიანეა, არამედ ჩვენი ეროვნულობის ერთი ბურჯათაგანია და თავად გახლავთ ამ ისტორიის ღირსული შემოქმედი.

ღმერთსა ვთხოვთ, დიდხანს იდგეს იგი თავისი ქვეყნის უანგარო სამსახურში, როგორც ქართულ მეცნიერების ღირსება და სინდისი.

ამის იმედს გვაძლევს ის გარემოება, რომ ბ-ნი იგორი სასიცოცხლო ძალებით საგესა და მის სამუშაო კაბინეტში, ჩვენდა გასახარად, გვიან ღამემდე ანთია სინათლე.

75-ს უულოცავთ ბ-ნ იგორს. დაე, კვლავაც გაგვახაროს ახალი წიგნებითა და სასახელო მამულიშვილის ტვირთის მუხლმაგრად ტარებით.

საქართველოს მწერალთა კავშირი

ჩვეობა იგორ!

თუ წარსულის ისტორიკოსები ერს აძლევენ ცოდნას იმის შესახებ, თუ რანი ციფავით, რით გავამდიდრეთ კაცობრიობა და ცხოვრების რომელ მოსახვეში დაუუშვით შეცდომა. შენ, თანამედროვეობის მემატიანე ცდილობ, სარკეში ჩაახედო შენი დროის საქართველო, ასწავლო მას რა გზით სჯობს სულა, რათა ისტორიის ანალებში უნებურად და ამავე დროს მსაჯულის უტყუარი გუმანით ხვალინდელი დღეისდღის უტყუარ სულოვებ.

ძნელზე ძნელი მისია გაკისრია. არა მარტო ჩვენი ყოველდღიურობის მართალ სურათებს აგვირისტებ, ექსპერტიც ხარ და მოსამართლეც.

მიხარია და მეამაყება, რომ სიმართლისთვის არასდროს გიღღალატია. არც ერთი პარტიის უბეში არ შეეუშულბარ და არც ერთი ხელისუფლებისთვის გუნდრუები არ გიკვევია.

ეს მოქალაქეობრივი გმირობაა.

რა სწორად, ეროვნული პოზიციონირების განახლები და რა გულმოდგინედ იკვლიერ მისი სიკეთის მიზეზები.

მაგიდაზე მიდევს ბოლო ათ წელიწადში გამოცემული თანამედროვეობის ისტორიის შენებული ხუთი ტომი. ეს ხუთი ტომი შენს მიერ დაგეგმილ-დაპირებული იმ თორმეტი ტომის ნაწილია, ჩვენი ისტორიოგრაფიისა და პოლიტიკური აზროვნების დიდი მიღწევა.

დიდი ინტერესით

ყოველთვის დიდი ინტერესით ვეცნობი პროფესიონორ იგორ კვესელავას სამეცნიერო ნაშრომებს, რომელსაც მდიდარი ფაქტოლოგიური მასალა ორიგინალურად და მახვილოგონივრულად აქვს მკვლევარს გაშუქებული.

მათგან განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია „საქართველოს ისტორიის ქრონიკების“ მრავალტომეული. ამ სერიიდან ჯერჯერობით გამოცემულია ხუთი ტომი. ავტორი, როგორც ისტორიკოსი, იცავს ქრონოლოგიას, მაგრამ წარსულს წარსულის პრობლემების მიხედვით. ამასთანავე - ახლებურად კითხულობს ისტორიას, ასწორებს მცდარ განმარტებებს, რაც მოდის საბჭოთა პერიოდიდან.

ვუსურვებდით ჩვენს ძვირფას კოლეგას, რომ წარმატებით გაესრულებინოს ეს მრავალტომეული, რაც იქნება ჩვენი ისტორიოგრაფიისა და პოლიტიკური აზროვნების დიდი მიღწევა.

სოხო სიგური

მარც გარცებული დავრჩი

ჩემი იგორ, რა მალე გასულა ხუთი წელი, მგონია გუშინ მოგილოცეთ 70 წლის სახელმწინო იუბილე და უკვე კიდევ უფრო სახელმწინო 75 წლის საიუბილეო თარიღის გილოცავათ.

ვიცი, დაუღალავი, ფუტკარივით მშრომელი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე ხარ და შენი ხელხვავიანობაც არ უნდა გამკვირვებოდა, მაგრამ მანც გაოცებული დავრჩი. რამდენი რამის შექმნა მოგისწრია საიუბილეო

თარიღიდან საიუბილეო თარიღიდან, სულ რაღაც ხუთი წელიწადში, რომელთა აგან მხოლოდ „საქართველოს ისტორიის ქრონიკების“ ოთხ ტომს (ტ. III, ტ. IV, ტ. V, ტ. VI, ტ. VII, ტ. VIII) დავასახელებდი.

არადა როგორ სტირდება ჩვენს ქვეყანას თვითმხილველი ისტორიკოსის მიერ მიუკერძობდა და დაწერილი საქართველოს ისტორია. მით უმეტეს, თუ იმ ისტორიკოსის ინტერესების სფეროში შედის საქართველოს პოლიტიკური ისტორია, კომფლიქტოლოგია, მეცნიერება და განათლება, სახელმწიფო მმართველობა, გლობალიზაცია, საერთაშორისო ურთიერთობანი, ეთნოლოგია და სხვა.

ჩემი იგორ, სტუდენტული ბოლოვართა და გილოცავა და გულმოდგინებით საგესა და ადამიანს.

გილოცავ დაბადების დღეს და გისურვებ კიდევ უფრო ხელხვავიანი შესვედროდე მომავალ საიუბილეო თარიღებს.

ნომადი ბართაია

ყველა ისურვებდა

უტყუარი პატრიოტი ისტორიის მკვლევარია. სწორედ ასეთი ნაციონალური მოღვაწე პროფესიონორი იგორ კვესელავა, დავით მეცნიერების საერთაშორისო პრემიისა და მრავალი სხვა ჯილდოს მფლობელი.

მეგობარმა ამასწინათ გაზეთი „მთა-ვარი ამბების“ 2009 წლის მაისის ნო-მერი მომიტანა და შითხრა, ყურადღე-ბა გამემახვილებინა მესამე გვერდზე დაძეჭდილ ინტერვიუზე თანამდეროვე-ობის დიდ ქართველ მწერლათან რევაზ მიშველაძესთან, ვინაიდან ეს ინტერვიუ მთლიანადაა გამოქვეყნებული ჩვენი გაზეთის ფურცელებზე, მის გარჩევას არ შევუდები. დღევანდელი ხელისუ-ფლების ზოგიერთ ნარმომადგენელს კი ვურჩევ, ყურადღებით ნაიკითხოს რას წინასწარმეტყველებს კლასიკოსი ლა-მის ცხრა ნლის წინ და როგორ აუხდა მისი სიტყვები მათ წინამორბედებს.

ამასთან ერთად ეს ინტერვიუ იმის დასტურიცაა, რომ ბატონი რეზო იმ გა-მონაკლისთა რიცხვს ეკუთვნის, ვისაც თავისი ეროვნული შეხედულებები არა-სოდეს შეუცვლია.

ზაალ ნემსაძე

- ცნობილი ქართველი მწერალი, ბატონი რეზო მიშველაძე საკმაოდ პესიმისტურად უყურებს ქვეყანა-ში მიმდინარე პროცესებს და ერთობ გულდაწყვეტილია ოპოზიციის უნია-თო ქმედებით.

- საერთოდ, სახელმწიფო მშენებ-ლობის ერთადერთი პრინციპი არის ეროვნული სახელმწიფო. სხვა პრინ-ციპით შექმნილი სახელმწიფო არის ან იმპერია, ან კოლონია. საქართველო-ში ამერიკამ იმძლავრა და შემოგზავ-ნა თავისი ემისარი, რომელსაც უნდა შეეჩერებინა ქვეყნის განვითარება ეროვნული სახელმწიფოსკენ, ქვეყანა ექცია ამერიკის არასრულუფლები-ან დანამატად კოლონიურ დონეზე. ამერიკა სიტყვა კოლონიას არ ხმა-რობს, მაგრამ რუსეთზე არანაკლებ დამპყრობელი და იმპერიალისტია. აი, ქართველმა ერთმა გაიღვია და ისევ ცდილობს ქვეყანა დააპრუნოს ეროვნული სახელმწიფოს ჩარჩოებ-ში. ამისთვის საჭიროა ამერიკის ქვე-შევრდომი, „ვარდების რევოლუციით“ მოსული ხელისუფლება დაუყოვნებ-ლივ დაემთხოს.

- ბატონო რევაზ, ოპოზიციის ქმედებებს რა შეფასებებს მისცემთ?

- მე თვითონ ჩემს თავს მოვიაზ-რებ ოპოზიციის რიგებში. სამჯერ გამოვედი მიტინგზე და ჩვენს საკან-შიც, რომელსაც „მწერალი“ ანერია, ხშირად ვზივარ, მაგრამ 9 აპრილს მიეხვდი, რომ ოპოზიცია უნიათოა და მას მის ხელთ არსებული მეთოდებით გაუჭირდება სააკაშვილის ხელისუ-ფლების დემონტაჟი?

- რა გაქვთ მხედველობაში?

- ოპოზიციური სპექტრი ანუ ლი-დერები, სხვადასხვა ნარმოშობისანი

არიან. ზოგი სააკაშვილის ნეკნიდანაა გამოსული. მეორე არის ბიზნესიდან მოსულ ადამიანთა კოპორტა, რო-მელთა ბიზნესსაც შეეხო სააკაშვილი. ზესახელმწიფო ყაჩაღობა ანუ სახელ-მწიფო რეკეტი საქართველოში რომაა დაშვებული, ისე არც ერთ ყველაზე ჩამორჩენილ აფრიკის სახელმწი-ფოშიც არ არის. აქ ჯუნგლის კანონი მოქმედებს, მეკობრეობაა, მო-გერიე-შეგამ! პოზიციის მესამე ნაწ-ილი არის ინტელიგენტთა ოჯახის წილიდან, ანუ ეროვნული მოძრაო-ბიდან მოსული ლიდერები - შალვა ნათელაშვილი, გუბაზ სანიკიძე, კახა შარტავა, კონსტანტინე გამსახურ-დია და ზვიად ძიძიგური. ჩემი სიმპა-თია ამ ლიდერებს ეკუთვნით, მაგრამ მე აშკარად ვხედავ, რომ ჩემს მიერ ჩამოთვლილი ხუთეული ვერ ფლობს რევოლუციის კანონებს, როგორც

ნერების, ძმებ გაჩეჩილაძეების პოლი-ტიკური იმიჯი განახევრდა, როცა ოთხეული სააკაშვილთან მოლაპა-რაკების მაგიდას მიუჯდა. სააკაშვ-ილთან ყოველგვარი მოლაპარაკება ღალატია სახალხო რევოლუციისა. ეს ნიშნავს დროის მოგებას სააკაშ-ვილის მხრიდან, გახანგრძლივებას თავისი პრეზიდენტობისა, რათა მან სული მოითქვას და ახალი ძალით შეუტიოს ოპოზიციას. ეს უკვე ჩანს: მანქანას ართმევენ „ალიანსის“ ერთ-ერთ ლიდერს დათო გამყრელიძეს, ხელებს უწრიახებენ, სცემენ, ქუჩაში აჯარიმებენ და მანქანის წარმევას უპირებენ ნინო ბურჯანაძის შვილს. ასე რომ, ფართო შეტევა ოპოზიციო-ნერებზე უკვე დაიწყო. საქართველო არ არის ის ქვეყანა თავისი ეროვნული

ოპოზიციაში ბზარის შესატანად. ეს გარღვევა უკვე აშკარაა. ზოგი პლები-სციტის მომხრეა, ზოგი - საყოველ-თაო რეფერენდუმის, ზოგი - დია-ლოგის დაწყების და გაგრძელების. მშვენიერი მდგომარეობაა, არა? აი, ერთ მხარეს ზის მამაცი ოპოზიცია, მეორე მხარეს კი - სააკაშვილი. ესე-ნი ხან ულიმიან, ხან უბლვერენ ერთ-მანეთს, მაგრამ საბოლოოდ, ნელ-ნე-ლა „სულთათანას“ უმდერის ორივე მხარე გაუპედურებულ საქართვე-ლოს. როცა დასავლეთის გაუნათ-ლებელი დიპლომატები, რა ჰქენიო, ჰკითხავენ სააკაშვილს, ის პასუხობს: როგორც იქნა მივაღწიე, მაგიდასთან დავსვი იპოზიციონერებიო. ეს სააკ-აშვილის ძალიან დიდი გამარჯვებაა. რაღა ჰქენითო, როცა ხალხი ეკითხე-ბა ოპოზიციის ლიდერებს, ესენი უპა-სუხებენ: გვაცალეთ, ბატონო, ჯერ მოლაპარაკების მაგიდას ვუზივარ-თო. ასე ურთიერთ მოლაპარაკებით დადგება 2013 წელი, მანამდე კი ან ვირი მოკვდება, ან ვირის პატრონი!

- 26 მაისისთვის რა პროგნოზი გაქვთ?

- აბსოლუტურად არაფერი. პოზი-ცია იძახის, 26 მაისს დავთვალოთ ხალხიო. ხალხის დათვლა, სტა-დიონზე რომ არ მიიყვანო და სკამებ-ზე არ დასვა, ისედაც შეიძლება. ერთ კვ.მ-ზე 4 კაცი ეტევა. ჩვენ არ გვაქვს იმხელა სტადიონი, რომელზეც 60 ათას კაცზე მეტი დაეტევა. 9 აპრილს 250 ათასი ადამიანი იყო მოსული. თუ მოვიდა ამდენი ხალხი, იმას როგორ-და დათვლი? ანეგლოტი რომა ცნო-ბილი: მატარებლით მოდიოდა ილია ვეკუა და ცხვრის ფარა დაინახა. - რამდენი ცხვარი იქნება? - ჰკითხა თანამგზავრმა.

- 2127-ია, - უპასუხა ვეკუამ.

- როგორ, კაცო, გაქანებული მატარებლიდან ითვლით ამ ცხვრებს?

- არა, ცხვრების ფეხებს ვითვლი და ოთხზე ვყოფ, - განაცხადა მათემ-ატიკისმა.

ასე ხომ არ უნდათ, სტადიონის გარეთ დარჩენილი ხალხის ფეხები დაითვალონ და მერე ორზე გაყონ? რა მოგე-ბა აქვთ ამით „გრეჩიხას“, თუნდაც გუბაზ სანიკიძეს ან კახა შარტავას? მაშინ უნდა ჩატარო ეროვნული ყრი-ლობა სტადიონზე, კენჭი უნდა უყარო სააკაშვილის გადაყენებას, რისი თავის მოეგნენ, არა მოეგნენ.

ესაუბრა ალექსანდრე მარიამიძე

სატკიბარს ნუ დავთალავთ

(ცხრა ცლის ცინანდელი ინტერვიუ)

საჭიროა. სალომე ზურაბიშვილი იძა-ხის, მეო, საერთაშორისო დიპლო-მატიური მაქვს დამთავრებული და კარგად ვიციო, როგორ კეთდება რევოლუციებით. მაგრამ ამ ბოლო დროს ვატყობ, რომ მასაც ბევრი არაფერი გაეგება ამ საკითხში. რევ-ოლუციის უძრაობამ ერთადერთხელ გადალახა ლექციური პროპაგანდის მდგომარეობა და პირველმა ექსპერ-იმენტმა, 6 მაისი მაქვს მხედველო-ბაში, დადებითი შედეგი გამოიღო. სამი პოლიტიკური პატიმარი გაათა-ვისუფლა იპოზიციამ ერთობით კარგი და კონსტიტუციური შეტევით პოლიციის სამმართველოზე. აი, წერ-ტილოვანი დარტყმები მიგვალენე-ვინების მიზანს. მე კი გეუბნებით, როგორც პარლამენტის ყოფილი წევრი, ქართველი მწერალი, რომ ვერავინ მაძლევს პასუხს კითხვაზე: თუ 2003 წლის 23 ნოემბერს, სააკაშვილის და მისი ხროვის ხულიგნური შევარდ-ნა პარლამენტში და პარლამენტის პანლურის ცემით გარეკვა კანონიერი იყო, დღეს იგივეს გაკეთება რატომ არის უკანონო-მეთქი? იპოზიციის დღევანდელი ლიდერები ამ კითხვაზე გაუგებარ ლუდლუდს იწყებენ და ხე-ლებს ასავსავებენ. ეს იმას ნიშნავს, რომ ისინიც ხვალ და ზეგა ალასანიას გზას დაადგებიან. ეს გზა კი რევო-ლუციისთვის დამლუპველია. თვით ყველაზე მგზნებარ რევოლუციის დალაგება დააბნია. ახლა ისინი ნელ-ნე-ლა გონის მოეგნენ, არც ისე სულელია სააკაშვილი და მისი გარემოცვა, რო-გორც ზოგიერთს ჰგონია. მათ გა-მოიყენეს ყველა გზა და საშუალება

მენტალიტეტით და წონასწორობით, რომ შენ ერთი თვის განმავლობაში დააყენო ქუჩაში ხალხი და ერთი ნაბი-ჯით წინ არ წაინიო. ესენი, რევოლუ-ციის ლიდერები, ჩემსავით ჯიბები არ იყოფენ ხელს ლუკმა-პურის საშოვნე-ლად, მშვენივრად დადიან ჯიბებით და დაცვით. გაიკეთებენ ქალბატონე-ბი მაკიაჟს, კარგად გამოიძინებენ, 6 საათზე მოვლენ პარლამენტთან და ორთაჭალიდან, ნაძალადევიდან, ვარ-კეთილიდან თუ გლდანიდან მოსულ საცოდავ მასას ატყუებენ ახალ-ახალი ტყუილებით და დაპირებებით. რამ-დენჯერ უნდა აუხსნან ხალხს, რომ სააკაშვილი უვარებისი პრეზიდენტია? გავიგეთ ეს, პატონო, მერე?

- თავად ხელისუფლებაში რა სიტუ-აციაა ამ აქციების მიმართ?

- ხელისუფლებაში ის ხდება, რა-საც ველოდი. პირველად, 9 აპრილს და მის მომდევნო სამ დღეს ხელისუ-ფლება დაბნეულად გამოიყურებო-და. საკნების ელვისებურად შეტევამ, რადგანაც

ბადრი ცხადაძე

ნარსე მესამე

ესე იყო მღვდელი, ქართველი, ნერსე
შესამე, ზეართნოულის (ე.ი. მღვიძეარეთა) აღ-
მაშენებელი, იშხნის მიდამოთგან - სომხე-
თის კათოლიკოს-პატრიარქი VII საუკუნეში

ექვთიმე დფთისკაცი
მანგლისისა და თერინგაროს ეპარქიის
მიტროპოლიტი
მეუფე ანანია ჯაფარიძე

შენ, უნინდესო, არღარა გიცნობს ახლა არავინ,
იყავო მღვდელი, მართლმორწმუნე, არა მპარავი.
ოშნასა შეგან მსახურები მართლმადიდებლად,
ერმა გაკურთხა და ამიტომაც ღმერთსა დიდება!

და შენ შეგნიშნეს, დაგინახეს „სომხითარებმა“,
დიას, ასეთი იყო, გახლდათ იქ ვითარება.

შენ გნამდა ღმერთი მართლად და მადიდებელად,
სომხებმა გნახეს, მოგარეს პირველ მლოდელმთავარს
ნერსე მესამე - სომხეთა კათოლიკოს -

პატრიარქი, აღმაშენებელი, როგორ უდერს, აბა!
და შენ ჩაიცი სომხის მლოდელური სამოსი, კაბა,
იღვანე მათთვის, გაითენე დღენი ნათელი.

მას ისტორია არ ივიწყებს, ვერ გადათელის!

შენ აღუშენე კელესიანი სომხებს (დვინს, ხორ-ვი-
რას, ალაშერტს) ზეართნოული:

ღმერთმა გაცხონოს საუკუნენი, ასჯერ ასოცი!
გავიდა ხანი, მორჭმით მჯდომარე სომხებს აუწყებ:
„თქვენ ჰე, სომხებო, არრა იცით, რანი იყავით?

ადრე ჩვენსავით დოოფიზოტნი ღმერთს შეპხარიდით,
გადმოგდით ჩვენ კუნ, ქალებონურად, ინამეთ ღმერთი!

ქრისტე-მესია ჩვენი მხსნელია, ის ერთადერთი“.
„რაო“, სომხებმა: „შე მანაკო“, შესძახეს ერთხმად,
თითქოს ზვარტნოულში დაიჭექა არმენია ღმერთმა

და ამის მერე აირია ვირი ნახირში:
იყო ვაება, მოთქმა, ლანძღვა, გოდება ხშირი

და ბოლოს მოხდა უსმინარი ამბავი მხოლოდ:
ძირს ჩამოაგდეს აღმაშენებელი, ქართველი კაცი

ნერსე მესამე კათოლიკოსი, მძხელი, სომხებმა ბოლოს.
აი, ასეთი იყო ბედი ქართველი კაცის,

ზუ გათათრდებით, ქართველები, ვიცოდეთ ფასი!
ღმერთმა დალოცოს სომხეთის კათოლიკოს-

პატრიარქი ნერსე მესამე - 13 საუკუნის წინათ,
ასეთი კაცი კვლავ გვყოლებოდეს,

ამინ!

კიდევ ათასი!

ამინ,

ამინ,

ამინ,

ამინ!

ბისმარქს უთქვაშს: „ადამიანს მეტყველება
საკუთარი აზრების დასაფარავად აქვს მიცემული“.

რასაც ამბობ, იგი წამსვე
დავარდება ძირს,
წადი მერე და ეძებე
თუნდაც ციხისძირს.
იტყვი რამეს,
აზრს დაფარავ,
გულში მალავ სხვას,
რას გაუგებ (არა, არა),
მთქმელსა სხვადასხვას.
გაიზრდები, გაოცდები
სხვისი თქმით და დიდუუ,
ჩაიბარე გამოცდები,
საფეხმავლო ხიდო.

იას აუწყა უწყებამ ერთმა:
დავიწყებიხარ ყველა დაბალ ხეს,
სადაც საჭიროა, წყება თმის ღერმა
უცებ ჩაბალხევს ჩამაბალახეს.

მთვარემ დალია ჩაი დაბოლოს,
ქორჩიოტებმაც დალიეს სული,
ვით განაბული ერთი ბულბული
ნელად მოვთქვამდი სიმღერას სოლოს.

და მეც ავმდერდი საკირის თავზე,
დამეხშო ყელზე ნისლი უძირო,
გადავერიე მოსარწყავ ავზებს,
რომ მტრად მოსულ მტერს დედა ვუტირო.

მოვიდა მოგვი აღმოსავლეთით,
გარდაიარა კლდენ და მთინი.
ზოგი გარდოდა ლელიანს, მღვითი
(ოზიან გრიშა უხმობდა სტალინს).

იქ ქაცვიანში ჯაგჯავებდა ურემი ნელი
და მაყვლოვანზე მოგვთა კერპი გახდა საჭირო,
ხალხი თუ მასა სატევარზე და კაოურილ ხელით
უხმობდა გაცებს და გაიმებს, ჩვენდა საჭირედ.

და ჰა, მოვიდა მოგვი იგი აღმოსავლეთით
და ბინქარნმა აუწყ ყველას, თვითმოგვებს, მოგვთა:
„თუკი ქართველი აღირჩევდეს რჯულსა ჩუენსას,
ნულა აყოვნით, ის ღმერთმა მოგვცა.

და მე ვარ მოგვი აღმოსავალი
შაპინაპინით ჩჩეული ესე,
გულარძინობის არა მაქვს ვალი,
უნდა მივსდიოთ ჩვენ ახალ წესებს“.

ქვედა ტუჩს იკვნეტს მეფე ვასტანგი,
მასაც აღუჩნდა მეტოქედ მოგვი,
„ვერ ეღირსებით, ვითარცა ან კი,
მე ბინქარანის ბრძანებას მოვგვი“.

მოვიდა მოგვი აღმოსავლეთით
მცხეთელ ქართველებს დასხმია თავზე
და მეფე დაჩი აქედან მლეთით
ქედს უხრის ქართველთ და უხმობს ლაზებს.
ღმერთო, ქართველებს მიეცი ძლევა
და სიაუქე მათ სილამაზეს.

უტყვიოს ავი ფიქრები შემომესია,
სატანის ჩურჩული: დავგმოთ მესია,
რადგან ცხოვრება ყველგან ესეა,
ანთუ უგემო ესემესია.
უგემო ცხოვრება არის უტყვიო,
არა ცხოველი ან პირუტყვიო,
პურტყვი იმერეთს მეტსახელია,
დაგიძაებენ, უნდა უტიო.
როცა გაცდები ერთ-ორ უტევანს,
შეიტყობ, ვინმემ რა დაგიტოვა,
ანთუ უეცრად ტანზე დაგთოვა,
გამოეთხოვე ქვეყნად სათხოვარს.

ივეტა პავლიაშვილი

პედის საჩურავ გილავ

მე დავინახე შენში სულს სხვა რამ
ყველაფრისაგან განსხვავებული.

მე დავინახე ლამაზი სული,
უფრო მშვიდი და თან ვაჟავაცური.
მე შეგისნავლე და კარგად ვიკი-
შენი ღირსება და შენი ფასი...
და ამიტომაც მაშინებს ფიქრი
ბენიერების, წამიერების...
მუშაში დავმალავ ამ საოუთ გრძნობას,
ვით განატეხის პატარა ნამცეცს,
რაც წილად მერგო ჩემი ღმერთისგან,
რომ არ დავკარგო, რომ არ გამებნეს.
ჩემი აისო და თვალის ჩინო,
ბედის საჩურავ უკვე გინამე.

დედას

ჩემი გულის და მაჯის ცემა ხარ,
შენით ვმშვენობ და შენით ვმაღლდები,
როცა შენთან ვარ, არ მეშინია -
მუდამ გლოცავ და სანთლად ვენთები.

შენ ხარ სიცოცხლე, სიყვარული ხარ,
ხატებაც ხარ და ციური ქალიც,
უნდა დავიფიცო, ჩემი სიამაყევ,
შენი უკვდავების დღემდე მაქვს ვალი.

ერთგულ კალამს

რაღაც მაწუხებს, როგორც წყურვილი,
სულს მოსდებია ცეცხლის აღმური,
ჩემი ერთგულო საწერ კალამო,
უშენოდ დარდებს გვერდს ვერ ავუვლი.

მარწუხები ვარ სიყვარულის ტყვევ,
მუზავ, ძვირფასო, უნდა გამიგო,
გაზაფხული და ყველა მყინვარი
წინ, ხელისგულზე უნდა დავიდო.

შორს გადავყარე მწუხრის ღრუბლები,
ცას შეაგებე თეთრი ფიქრები,
ოქროს ბუდეში ჩავსი იცნება,
მზით ვიმოსები, არ ვიღრუბლები.

ჩემი ნაღვანი, რაც მიშრომია,
მზეს გაუთბის სიკეთით აცრილს,
ბედის ვარსკვლავი ამნთებია და
ხატთან ვდგავარ ილია მართლის!

სიცოცხლე საჩურავი

მიყვარს სიცოცხლე, მოდის გულიდან,
მიყვარს სამყარო - მუხის გვარისა,
მიყვარს ლურჯი ცა - მინა ზურმუხტი,
მიყვარს მამული მზის და მთვარისა!

მზე გადმომდგარა დილით გომბორზე,
სიცოცხლის სხივებს გვაფენს გულუხვად,
ათბობს მინას და ათბობს ჩემს გულსაც
და სიყვარულის მანვდის ულუფას.

ცხოვრება ბნელის და ნათლის ომია,
მუშმიტ სანუხარ-მხიარულია,
მაგრამ რაც უნდა სასტიკი იყოს,
სიცოცხლე მაინც საამურია.

...ფინალი მაინც ყველას ერთი გვაქვს:
წეიმის წევეთი თუ... თოვლის ფიფქია,
...ღვთით თორემ... როგორ, მერე ყველანი
უფრთხებოდ ცისკენ როგორ მიჰქიან?

ავიალმართები

ავიალმართები წელთა აღმართი,
გაშლილ მდელოზე ნიავი ქროდა,
ოცნება შეკრთა ჩვილი შველივით,
ასეთ დახვედრას არ მოელოდა.

დიდხანს უუსმენდი სიჩუმის შრიალს,
კოლიბრად იქცა ოცნება თითქოს,
ნამთვრა

იანოშ არანი (1817-1882)

იანოშ არანი შანდორ პეტეფის და მიჰაი ვერეშმარტის გვერდით დგას თავისი შემოქმედებით და უბრწყინვალესი უნგრელი პოეტია. იგი მოღვაწეობდა უნგრული რომანტიზმის დასასრულის და რეალიზმის დასასრულის პერიოდში. დაიბადა გალატაცებული თავადის ოჯახში და ალიზარდა გლეხურ კულტურაზე, ფოლკლორზე. სკოლა ქალაქ დებრეცენში დაამთავრა. თავდაპირველად მსახიობობას ცდილობდა, შემდეგ კი ნოტარიუსი გახდა, ამავე დროს ეწეოდა აქტიურ საზოგადოებრივ ცხოვრებას. იგი იყო რედაქტორი გაზეთის „ხალხის მეგობარი“. 1851 წელს გიმნაზიის მასნავლებლად მუშაობდა, 1858 წელს აირჩიეს უნგრეთის მეცნიერებათა აკადემიის წევრად, ხოლო 1865 წელს გახდა უნგრეთის მეცნიერებათა აკადემიის სანაცვლული მდივანი. 1845 წელს კაშუალუდის საზოგადოებამ გამოაცხადა კონკურსი, რომელზეც არანმა წარადგინა თავისი სატირული პოემა „დაკარგული კონსტიტუცია“ (აქ ასახულია ლიბერალების და კონსერვატორების ბრძოლა), რომელშიც მიიღო პირველი პრემია. მალე კაშუალუდის საზოგადოებამ გამოაცხადა ახალი კონკურსი (1846 წელს), რომელშიც არანმა გაიმარჯვა თავისი გენიალური პოემით „ტოლდი“ (1846 წ.), რომელიც შანდორ პეტეფის გავლენით დაწერა (მიჰაი ტოლდი იყო უნგრეთის სახალხო გმირი, უნგრული თქმულების პერსონაჟი). „ტოლდი“ იანოშ არანს მოუტანა შანდორ პეტეფითან მეგობრობა. ისინი თანამოაზრები გახდნენ. ტოლდის თემას არანი რამდენ-ჯერმე დაუბრუნდა და შექმნა ტრილოგია. გარდა პოემებისა, არანს პეტეფის გავლენით და 1849 წლის რევოლუციური იდეებით დაუწერია რიგი ლექსები - საომარი სიმღერები, ანტიკლერიკალური სატირა და სხვა, რომელთაც უნგრული პოეზიის მკვლევარები პეტეფის ლირიკის გვერდით აყენებენ. 1850 წელს გარდაიცვალა შანდორ პეტეფი, რაც იანოშ არანმა მძიმედ განიცადა. 1850-54 წლებში არანმა შექმნა ევროპული ყაიდის ფილოსოფიური ლირიკა, სადაც გამოიყენა და გააფართოვა პეტეფის ლირიკის თემატიკა. 1850 წელს მან დაწერა რომანი ლექსად „სულელი იმპოქი“, 1863 წელს კი - დიდი ეპიკური პოემა „ბუდას სიკვდილი“. სიცოცხლის ბოლო ნლებში იგი დაუბრუნდა ლირიკულ პოემას და შექმნა მთელი რიგი შედევრები. იგი რჩება ბრწყინვალე ლირიკოსად. ამავე დროს, არანი თარგმნიდა მსოფლიო ლიტერატურის კლასიკოსებს - არისტოფანეს, შექსპირს, გოგოლს. ქართველ მკითხველს კავალე თავაგაზობთ იანოშ არანის სხვადასხვა ნლებში დაწერილ რამოდენიმე ლექსეს. უნგრულიდან

ლტოლვილი (სიმღერა)

დაცალებულ მტრებს გული სტევა, გულისსორს უხმობს ბულბული-სტვირი. ო, ნუ მოიწყენთ, ბულბულო, მტრედო, მე თქვენზე უფრო უბედო ვტირი. ჩიტქ შეუძლია მთა-ველად ფრენა, ის სხვა ამხანაგს იოლად ნახავს, მე არც სახლი მაქვს, არც მყავს მეწყვილე და მარტონის შემსანსლავს ხახა.

მხარე მშობელი და შორეული, ო, რა ლურჯია, მთაცა და კაცა! ნეტა იქამდე მიმაღევინა ცის გარდა სახლი მქონდეს ნეტამცა.

1857 წ.

მცირე პიარსოდინა

უნაყოფო დღეები! ცარიელი ფურცლები! დასასრული არა ჩანს, არც ცხადი, არც უცები. იქნებ ჩემი დროც დადგეს, დრო, რომელიც აღმავესებს, ძალითა და სურვილით მე აქამდე დანავესებს? აპა, ძალა რა არის, თუ არ თვითდაჯერება! სურვილი - სიფიცისაგან იწყება ამღერება, მდინარის წყალს ვერ იჭერს დამბა ვერავითარი, უსაქმურო სიკვდილო, წაიყვანე მდიდარი!

უნგრული ხალხის სიმღერა ამპაზნად ტირილით მოდის

მოდის და მოიტირის მადირთა სიმღერა, მწუხარე უნგრელი კაცი მირონცხებული. რას მწუხარე, ლვთისშვილო, ყელი ყინც მოიღერა, განა ბედნიერია, არის დამინებული.

თავქვე მიდის დუნაი, უკან არა ბრუნდება, სმით იქარებს უნგრელი კაცი თავის დარდებსო, სანამ მკერდში გული ძერს, ვნების დევნას უნდება, მერე კი დედამინას კლიტესავით ადევსო.

დაღმართხე

საღამოვდება და ყვავის ფრთები ჩემს ფანჯარაზე დაჭრაჭუნობენ, ეშექება ჩემი სულის აჩრდილი, ვინც კი იხილა, სულ რომ სწუნობდნენ. უკან მოვხედავ, როგორც ღრუბელი გადარდენილი მზერს არემარეს, ისეთი შავი და თან მომწვანო ათვერადები ჩემი ისევ მერევა.

თუნდაც ჩივილით და თუნდაც ოხვრით დრო დე, გავიდეს და არ დაბერდე!

და მწუხარება მაკაროს ბედმა, უკეთეს მერმისს ვინც დამაბედებს.

ო, ჩემი რწმენა - სასონარევეთა მუნჯია, მისგან შორს, შორს მივიწევ, თუმც უარესი სიბერელე მხვდება, ვერ დაბრუნდები, ბედს ბრძოლად ვინვევ, ეს დაღმართი გზაც ხომ გამოვცადე, ვეღარ მივიწევ, ვით სხა დროს მაღლა, ფრთხილად ვაბიჯებ, რომ ფონს გავიდე, აი, რა წყალში ჩამაგდო დაღმართხება.

1857 წ.

მწერლის გაზეთი

ეს ცხოვრება

ეს ცხოვრება ერთი დიდი ქეიფია, დალიე და შეიმეცნე ღვინი! მწუხარებას და სიხარულს მრავალფრთიანს ღვინით შეხვდი, უნდა მოიღინო. სმა გრძელ გზაზე გშველის, სიხარული დარდს ცვლის და ჩემსავით ველურად სვამს ბევრი, რად ერიდოს ღვინის დასალევად კაცი? რა კარგი ღვინით სავსე ქვევრი. სკამქვეშ ბევრჯერ ჩაგარდინო, ვისთანაც მე ვსვამდი, ვხარობდით და არას დაგიდევდათ, ბევრჯერ, ბევრჯერ დაგმობრალვარ და ავნეულვარ ცამდი, მერე დავჯეპ, ვიჯეპ ჩემი სევდით. მონყენილი გადავყურებ სუფრას, ეს ქეიფი რას მომიტანს ნეტავ, მისთვის არ ვსვამ, რომ ჩაცმული სუფთად სკამქვეშ ვეგდო გადამთვრალი მეტად.

1843 წ.

რას აკათაგო?

მოძმევ ჩემი, რას აკეთებთ? ცელს არ გამოკვერავთ? დიას, მას ვჭედთ, ვჭედთ და ვლესავთ, რომ დავიცვათ კერია.

ჩვენი მწვანე ველ-მინდვრები სულმთლად გადავთიბეთ და ცელები სისხლით სველი მტრის სათიბად ვკრიბეთ.

ამოვავლებთ ამ ჩვენს ცელებს წითლად მისამდებარება და კამრამდე სისხლში დავალთ, ვიცავთ მამულს გაშლილს.

1848 წ.

ოკ, არ მიყურ...

ნუ იკვირტები, პატარა ბუჩქი, ეს ზამთარია, არ - გაზაფხული, პატარა გოგო, ნუ დარდობ, ოხრავ, რა იცი, რატომ გიტოკავს გული.

ბუჩქის ნაზ კვირტებს დააზრობს ყინვა და აყვავებას გოგოსი ნორჩის სდევს მწუხარება ძალიან დიდი - განადგურდება ის ახალ-ნორჩი.

უფოთლებო და უყვავილებო მებრალება დამზადება დამზადალი ბუჩქი და ის გოგონაც, ჯერეთ სულელი, უდროდ რომ ვყავის ის, ბედის ურჩი.

ვევედი...

ბორკაის რაზმში შევედი, პაიდუკების რაზმში. თავისუფლების მძებნელთა რაინდთა მოსავს „ზამში“.

მამაწემისგან მე მერგო პირბასრი ერთი ხმალი, ორ ხარადაც არ დავთმობდი, არის იმედი ხვალის.

ხმალი, გამიჭერ ბრძოლისას, ხმალი, ნუ მიღალატებ, „თავისუფლება“ დაწერეს შენს პირზე და ხარ მჩატე.

ძალი შეუყვეფს გერმანელ ბატონს! მომეცით მენტი! ჩავიცეამ წითლად მოსირმულს, გოგონებს ელით რეტი.

1849 წ.

1. მენტი - უნგრული ქურთუკი

თავს იწონებს ვარდი თავის კოკრებით და ცის ნამი მას ყოველდღე ბანს, ვით უმანკუ ქალწული - სადღეობოდ მოსული, თუმც სამშობლის სიყვარული უფრო ღამაზ ყვავილებად ჩანს.

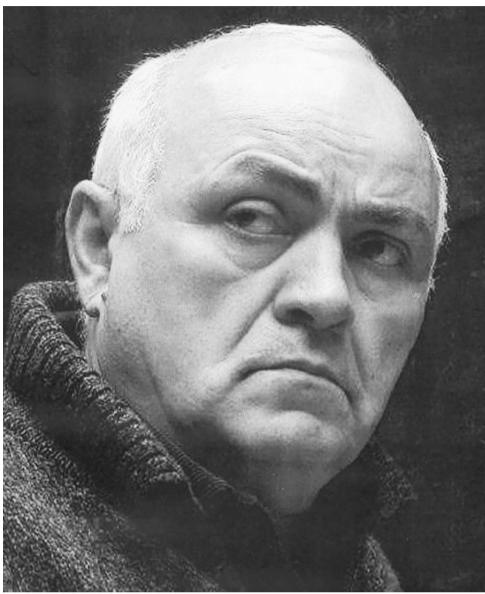
შავ მინაში არ იზრდება ბალისა, არც ყვავილთა სანოლში არ წევს, ნეტარებას კაცის გული აღირსა, მხოლოდ კაცის გულში ხარობს, ძევს.

ძვალი და ხორცი იქცა საფლავად, ბევრი არ დარჩა დაუდაფნავად, განუსვენებენ!

ვინ უწყის ახლა ძველი ამბავი, აქ რა ნერგებმა ამოყვეს თავი, განუსვენებენ, განუსვენებენ!

მას შემდეგ ბევრი ხე გაიზარდა ტირილის ველზე წარსულის დარდად, განუსვენებენ, განუსვენებენ!

თარგმნა დალილია ბედიანიძემ

მერაბ მეტრეველი – 70

70 წლისა შესრულდა ცნობილი ქართველი მწერალი და მოქნედაკე მერაბ შოთას ძე მეტრეველი. ამის გამო საქართველოს მწერალთა კაფირმა იუბილარს მისალმება გაუგზავნა. მისალმებაში ნათქვამია:

ბატონი მერაბ!

ჩვენო საყვარელო თანამოკალმეე!

საქართველოს მწერალთა კაფირმი, თქვენი მეგობარი ქართველი მწერლები სიყვარულით მოგესალმებიან მრავალმხრივ შემოქმედს და გილოცავენ დაბადების 70 წლისთავს.

პირველი ნაბიჯები სამწერლო სარბიელზე 1979 წელს გადადგით, როდესაც უზრნალ „ცისკარში“ გამოაქვეყნეთ პირველი ლექსები. მას შემდეგ თქვენი პოეზიის ნიმუშები პერიოდულად ქვეყნდება ქართულ პერიოდიკაში, გამოდის ცალკე წიგნებად!

ქართველი მეტობელი მონიშნებით შეხვდა თქვენს ისეთ პოეტურ კრებულებს, როგორიცაა „აღარ მეთმობა“, „რეკვიტი“, „გზას სიყვარული მიკვლევდა“... ადამიანური სიმართლით, გულწრფელობით, უშალობით, შინაგანი ექსპრესითა შეფერილი თქვენი ლექსები, რომლებსაც ლატომოტივად გასდევს სუვერა ამაობებს ბაზარზე გამოსული პოლიგრიმისა, რომელსაც ქვეყნის – მის მშობლი ქვეყნის დარღი და ვაჟა დააქვს ზურგით, ზუმად, უცრესტეზიოდ მიუყვება გზანერილებს და დაექებს კველაფერ იმას, რაც ასე ძეირფასასა თითოეული ჩვენანისთვის და რასაც, სამზუხაროდ, ვერასოდეს მიწვდებით.

თქვენი პოეზიის საუკეთესო ნიმუშები, რომლებიც თარგმნილია რუსულ, სომხურ, გერმანულ ენებზე, შესულია არაერთ ანთოლოგიში.

მონანილე ბრძანდებით 2013 წელს ერევანში გამართული მსოფლიო პოეზიის ფესტივალისა.

პოზია პოეზიად, თუმცა, ამავე დროს, მშვენიერი მოქნედაკე ბრძანდებით, რომელმაც მუდმივი ძიებებისა და შრომის შედეგად შეძლო საკუთარი მნიშვნელოვანი ნიშის გამოძენა ქართული ქანდაკების საუფლოში. რა გასაკირია, მარგარიტა და შოთა მეტრეველების ხელოვნების მაღლი და მირონი მათ ვაჟიშვილსაც რომ გამოწყოლოდა. თქვენი შევენიერი ქანდაკებანი (ცოტნე, მოხეტიალე მუსიკისი, ბეთოვენი, მერაბ კოსტავა, ზვიად გამსახურდია, კვაზიმოდო, მომღერალი ბიჭები, სევდა...) მართლაც რომ პოეზიითაა დამუხტული და ამიტომაც ახდენს ასეთ ზემოქმედებას მნახველზე. რა გასაკირია, რომ თქვენი მიერ შექმნილი მერაბ კოსტავასა და ზვიად გამსახურდიას ბუსტები, მორბა რომ დაიდგა მარტვილში, მყისვე რაოინის ლირსესანიშნაბად იცავა.

ერთი სიტყვით, თქვენს პირვენებაში ერთმანეთს რომ პარმონიულად ერწყმის და ავსებს მოქანდაკე და პოეტი.

გვახარებს, რომ თქვენი ლვანლი დიდი მერაბ კოსტავას სახელობის პრემიით აღინიშნა.

ჩვენი მერაბ!

კიდევ ერთხელ გულითადად გილოცავთ საიუბილეო თარიღის უდალატო ძმას და მეგობარს, შესანიშნავ პოეტსა და მოქალაქეს, დიდხანს სიცოცხლეს და შემოქმედებით ნარმატებებს გისურვებთ.

საქართველოს მწერალთა კაფირმა

შერაპ მათრავალი

ქართველის ვეზრება

აკვანს ყიდიდა მოხუცი
ხალხმრავალ ბაზრის კარებთან,
ნაიარევი ხელები
საბრალოდ უკანკალებდა.

ეგბ, მუქთადაც მისცემდა,
სხვა იყო მისი ვარამი,
თვალს აყოლებდა გამვლელი,
მსურველი იყო არავინ.

ფასი არავის უკითხავს,
არათუ ვინმე ძვირობდა,
იდგა მდუმარედ მოხუცი,
იდგა, თვალებით ყვიროდა.

- გონს მოდი, ქართვლის დედაო,
აკვანს დაადგი ნათელი,
სანამდე საქართველოში
მოგვენატრება ქართველი.

ნუ გინდა ნურა სიმდიდრე,
შევილის იყავი ნატრული,
სანამდე საქართველოში
კიდევ წერიალებს ქართული.

გონს მოდი, ქართვლის დედაო,
ვაი, რა ღმერთი გინყრება,
სანამდე საქართველოში
ლომების ბრდევინვა მიწყდება.

აღზევდი, სულო ერისავ,
მზეო, აფრქვი ნათელი,
რომ საქართველოს მეუჯვი
მარადის იყოს ქართველი.

ხსოვნავ დავითის ქვეყნისავ,
მომავალს შუქად მიერთვი,
ნუ დაცოტყავდი, ქართველი,
იმრავლე, გაცაძლიერდი!

მირონ ხერგიანი – 75

75 წლისა შესრულდა ცნობილი ქართველი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე მირონ ბუჯას ძე ხერგიანი. ამის გამო საქართველოს მწერალთა კაფირმა იუბილარს მისალმება გაუგზავნა. მისალმებაში ნათქვამია:

ჩვენო საყვარელო ბატონონ მირონ!

საქართველოს მწერალთა კავშირი, თქვენი მეგობარი ქართველი მწერლები ბულმხურვალედ მოგვენალმებიან ჩინებულ მწერალს, მამულშვილს და გილოცავენ დაბადების 75 წლისთავს.

ქართულ მწერლობაში სახანეთიდან მოხვედით, საქართველოს ამ უმშვენიერესი და, ამავე დროს, უმკაცრესი კუთხიდან და თან მოიყოლეთ მშობლიური მურყვამებისა და მაჩუბების სიმტკიცე და ხიბლი, სვანური მოხების სიდიადისა და ნათელის განცდა, განცდა ყოველივე იმისა, რაც ასწლეულების განმავლობაში დარჯად და მეციხოვნედ ედგა ქართულ სულიერებასა და ზნეობრიობას...

თქვენი პირველი ლექსები 1962 წელს გამოქვენდა თუ გაზეთ, „თბილისის უნივერსიტეტში“, პირველი მოთხოვობა „თეოტრ მწერვალი“ კი — 1963 წელს უზრნალ „პიონერში“. მას შემდეგ თქვენი ნანარმობები — რომანები, მოთხოვები, ლექსები, პუბლიცისტური სტატიები, მხატვრული ნარკევები და თარგმანები პერიოდულად ქვეყნდება ჩვენს სალიტერატურო პერიოდიკში, გამოდის (ცალკე წიგნებად).

თქვენი კოლეგები გაფასებენ, როგორც საბოლოოს ბედა თუ უბედობაზე ღრმად დაფიქრებულ შემოქმედს. ამის დასტურია თქვენი რომანებისა და მოთხოვების ისეთი კუბულები, როგორიცაა „კლდის ვეფხვი“, „ლრუბლები შენ გქონდეს“, „პირველი ღამისთვეა“, „თეოტრი სახურავები“, „გადასასვლელი“, „ცხელი იანვარი“, „ოქროს ჭედილა ანუ სვანური აზმანი“, „ოქროსფერი რიყე“, „დამრჩნი“... ამ პროზაულ ნანარმობებში, ადამიანური სიმართლით რომ გამოირჩეოდა და მირონი მიწყდება.

თქვენი კოლეგები გაფასებენ, როგორც საბოლოოს ბედა თუ უბედობაზე ღრმად დაფიქრებულ შემოქმედს. ამის დასტურია თქვენი რომანებისა და მოთხოვების ისეთი კუბულები, როგორიცაა „კლდის ვეფხვი“, „ლრუბლები შენ გქონდეს“, „პირველი ღამისთვეა“, „თეოტრი სახურავები“, „გადასასვლელი“, „ცხელი იანვარი“, „ოქროს ჭედილა ანუ სვანური აზმანი“, „ოქროსფერი რიყე“, „დამრჩნი“... ამ პროზაულ ნანარმობებში, ადამიანური სიმართლით რომ გამოირჩეოდა და მირონი მიწყდება.

ისკაცის ნააზრევია დაუნჯებული, ერისკაცია, ვინც ჯორუტად ეძიებს მშობელი ქვეყნის გადამოწმებას.

ერთადერთი პოეტური კრებულის ავტორი ხართ და ეს კრებული „ფიქრის მურყვამი ავაგე“ დასტურია თქვენი მწერლური მრავალმხრიობისა.

თქვენი შემოქმედებითი ნააზრევის საუკეთესო ნიმუშები ითარგმნა ესტონურ, უკრაინულ, ინგლისურ, აზერბაიჯანულ, რუსულ ენებზე.

თავადაც ჩინებულად თარგმნეთ კიპრიანი ევგენის საზოგადო მოღვაწე მირონ ბუჯას ძე ხერგიანი. ამის გამო საქართველოს მწერალთა კაფირმა იუბილარს მისალმება გაუგზავნა. მისალმებაში ნათქვამია:

ჩვენო საყვარელო ბატონონ მირონ!

საქართველოს მწერალთა კავშირი მეგობარი ქართველი მწერლები ბულმხურვალედ მოგვენალმებიან ჩინებულ მწერალს, სახელმწიფო მეთაურის მრჩევლით მისალმებაში მინისტრის მოადგილედ არჩეული იყო არავინ.

ქართულ მწერლობაში სახანეთიდან მოხვედით, საქართველოს ამ უმშვენიერესი და, ამავე დროს, უმკაცრესი კუთხიდან და თან მოიყოლეთ მშობლიური მურყვამებისა და მაჩუბების სიმტკიცე და ხიბლი, სვანური მოხების სიდიადისა და ნათელის განცდა, განცდა ყოველივე იმისა, რაც ასწლეულების განმავლობაში დარჯად და მეციხოვნედ ედგა ქართულ სულიერებასა და ზნეობრიობას...

თქვენი პირველი ლექსები 1962 წელს გამოქვენდა თუ გაზეთ, „თბილისის უნივერსიტეტში“, პირველი მოთხოვობა „თეოტრ მწერვალი“ კი — 1963 წელს უზრნალ „პიონერში“. მას

ნანა დარჩიაშვილი

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის
პრემიის ლაურეატი

რევუაზ მიშველაპას

დავეძებ სიტყვებს მოსაფერებლად,
იყოს ნაღდი და შენი სადარი,
გულში ისე ხარ გაბუდრებული,
როგორც ბუხარში ცხელი ღადარი.
ბედნიერი ვარ, როცა გადავშლი
საგულდაგულოდ დაწერილ კრებულს,
შენს კარგად ყოფნას უფალს ვავედრებ,
ტაძარში გლოცავ ერისკაცს, ქებულს.
მე მიყვარს შენი წიგნების კითხვა,
სოფლური ეზო, ფუძე და ჭერი,
შენი ბადალი მწერლებით ღმერთმა
ამრავლოს ჩემი ქართველი ერო.
გაქებენ იმდენს, ჩემი ნათქვამი
ოკეანეში ერთი წევთია,
იმას კი ვიტყვი, რომ ნოველისტი,
ბატონი რეზო ერთადერთია!
ეს არის სულის ამოძახილი,
რაცა ვთქვი კვლავაც გავიმეორებ,
აბა, ვინ მეტყვის, რომ ცისქევეშეთში
ასეთი კაცი დადის მეორე.
ქართული სიტყვის დიდო ოსტატო,
ისეთს რას გეტყვი, რომ გაგაოცო,
აუთვალავი ნოველის ავტორს
მინდა, უბრალოდ ლექსით გაკოცო...

გაზაფხული თბილისში

ნაზი ჭიათა
დამასკუპდა კალთაზე,
ჩუმად მეჩურჩულება
სიყვარულის ზღაპარზე.

გაზაფხული მოვიდა,
ცა ფორთოხლის ფერია,
მესმის ხეთა ჩურჩული,
პეპლები მიმღერიან.

ნარიყალა მოირთო
მწვანე ბალახ-ბულახით,
გზებზე გაჩნდა კასრები
ლუდითა და ბურახით.

შრიალებენ კალთები,
ისმის ხმები ქალების,
ცის ქვეშ ცეცხლი ანთია
მოელვარე თვალების.

შარი-შური კაბების
ისე მომხიპვლელია,
გაზაფხულზე ლამაზი
ვფიქრობ, არაფერია.

რეკავს ზარი სიონში,
სტუმრად იქ თვით ზენაა,
ქორნილია, ქორნილი,
ო, წყვილთა ჯვრისწერაა.

ოცნებები ასრულდა,
ახდა გულის წადილი,
გამოფინა აპრილმა
ყვავილების მანდილი.

მოდი, მინდვრად მოვიქსოვოთ
ყოჩივარდას საბნები,
შიგ ჩავხატოთ ჯადოსწერი
ბინდი იასამნების.

გულო, ცოტაც მამსახურე

გულო, ნეტავ, ხელის გულზე
დაგისვა და გეფერო,
გულო, ჩემო დარდიანო,
გულო, ჩემო ბებერო...

როცა შენი ხმა ჩამესმის,
უხმოდ გეჩურჩულები,
ფეხეავ, ჩემი სიცოცხლე ხარ,
იმედად მეგულები.

გულო, ჩემო გადალლილო,
ფოლადივით ნაწრთობო,
გულო, ორთავ თვალთა შუქო,
გულო, ჩემო მნათობო.

შენ ხარ წყარო სიყვარულის,
გულო, ჩემო კეთილო,
ეპ, რომ თვალით ვერა გხედავ,
მკერდში გამოკეტილო.

გულო, ცოტაც მემსახურე,
გულო, ჩემო ბებერო,
ნეტავ, ხელის გულზე მყავდე,
გეალერსო, გეფერო!

იცი თუ არა, შე?

დაფიქრებულხარ, რამდენის
უფლება მოგვცა უფალმა?
უფალს მადლობა შესწირე
ჩიტივით თავისუფალმა.
ბედს ნეტავ, რად ემდურები,
ფიქრობ, მთავარი ფულია?
ფულიც ბევრი აქვს ზოგიერთს
და მაინც უბედურია.

შენს სხეულს, რაც გსურს უბრძანე,
გინდ წინ, გინდ უკან იარე,
სიმღერა გინდა? - იმღერე,
ვისაც გსურს, შეეხმიანე,
თუ გინდა ტაში დაუკარ,

გინდ მარჯვნივ წადი,
გინდ მარცხნივ,
ვისაც გსურს მიუალერსე,
თუ გინდ მოექცე სიმკაცრით.

სიცილი გინდა? იცინე,
გუნება გაიხალისე,
მზე გიყვარს? მიუალერსე, -
უბეს სხივებით აგივსებს.
რომ დააბიჯებ ნებაზე,
არ არის უფლის წყალობა?
ბულბულის სტვენას ყურს უგდებ,
გახარებს შაშვის გალობა.

თუ ცეკვა გინდა, იცეკვე,
აკეთე, რაც შეგიძლია,
ნეტავ, ეს ბედნიერება
აქადებები არ გიგრძნია?
ჰოდა, ვინ მოსთვლის, რამდენის
უფლება მოგვცა უფალმა,
უფალს მადლობა შესწირე
ჩიტივით თავისუფალმა.

დილის სტუმარი

გათენდა, ღამე გამოიძინა
ვარსკვლავების და მთვარის ალერსში...
ჩამომაცერდა თბილად თვალებში.
კარიც გაუულე, დილის სტუმარი
ბინამი ყველგან შემოვატარე
და ოქროსფერი სხივების გუნდი
გულს ჩავახუტე მძინარ პატარებს.
ისეთი სითბო შემომაფრქვია,
თითქოს მთელი მზე მესვენა წინა,
ღმერთო, არასდროს არ მოგვიშალო
უღრუბლო ცა და მზიანი დილა!

ავყევი ნაპირს, ვეფერე, ვკოცნე
მონატრებული კუთხე-კუნტული...
ტალღები ნაზად მონავარდობდნენ,
მტკვარი მასპინძლურ რიდით მხვდებოდა,
ვსუნთქავდი ხარბად, გახარებული,
თითქოსდა დედა მეფერებოდა,
მთვარე ჭალვით ჩამომათოდა,
კვლავ მინათებდა ნატრულ ბილიკებს,
ფეხექვეშ მინაც კი გრძნობდა ნაბიჯებს,
მგონი, ჭადრებიც მცნობდნენ თბილისელს.
შემომათენდა, ჩავიდა მთვარე...
გამოიღვიძა ჩემმა თბილისმა,
მტკვრისა და მთვარის დახვედრა ღამით
გულს შევინახე, როგორც თილისმა...

იანვრის ღამა

ნუთისოფელო, ო, რა რთული ხარ,
ვსწავლობ, ვსწავლობ და ვერ შეგისწავლე,
რა ოღონობოლორ გზებით მატარე,
ბევრჯერ ვიხარე, მეტჯერ ვიწვალე.

აი, ამაღამ, როდესაც კარზე
მომადგა ძველით ახალი წელი,
ცას ანათებენ მაშხალები და
გულში მაქვა ფიქრთა აყალმაყალი.

ვზივარ მარტოკა, ტელეეკრანზე
ტებილად ღილინებს ვიღაცა ქალი,
მე ვავსებ სასმისა და ტუჩებს ვახებ,
ათასნაირი განცდებით მთვრალი.

გულში სიკენტის განცდა მწიწინის და
ვერ მომინახავს სიტყვა სათქმელი,
დავეხეტები გარდასულ წლებში,
ვგრძნობ, ვიღვენთები, როგორც სანთელი.

შვილებთან სტუმრად წასლას ვფიქრობდი,
გადავიფიქრე, ნეტავი, რატომ?
ახლა ვუზივარ საწერ მაგიდას
და დარდიანი დედაჩემს ვნატრობ...

გარდავიცვალე?

შეიცხადეთ და იტირეთ... იცინეთ...
მე ჩემი წილი უკვე ვთქვი სათქმელი.
დამწუხდით, მიგლოვეთ, კიდევაც
ილხინეთ,
ოღონდაც ამინთეთ ნაკურთხი სანთელი.

ასეა ცხოვრება, ერთურთს მივაცილებთ,
არავის ასცდება ის ცივი საბანი.
გამწმინდეთ, გამბანეთ, ლამაზად
ჩამაცვით,
ხის ძირში დასხით ის ჩემი ნაბანი.

მაგიდა, თქვენ იცით, როგორიც გექნებათ,
განცველი ისეთი, მოგნონდეთ თავადა,
სუფრაზე ამატეთ ღვინო და საჭმელი,
რა უშავს, კიდევაც თუ დათვრა თამადა.

ეს წუთისოფელი აქ ვინმეს დასტოვებს?
მთვარი ის არის, მოასწრო სათქმელი,
მე ვიცი, ქელებში ხუმრობაც მოსულა,
იხუმრეთ, ოღონდაც ამინთეთ სანთელი.

თბილისი დაპრუნება

წუხელის მტკვრის პირს ვეწვიე სტუმრად
და ნარიყალას შევავლე თვალი,
თბილისის ღამემ ჩამიკრა გულში,
დაფიქრებული შემომხვდა მტკვარი.
ცა იყო მშვიდი, კაშაშა მთვარე
ელვარე სხივებს ირგვლივ აფრქვევდა,
ელნათურები მტკვრის წინდა წყალში
ჩაძირულიყვნენ ღამის სათევად...
ყური მივუგდე მტკვრის მდინარებას,
ჩუმად ჩამესმა ქვათა ჩურჩული,

ზაზა მაღულარია

* * *

ჩამოქცეული, როგორც იშხანი,
ნელი სიკვდილის ლანდი უძლები,
ლამის წყვდიადი და ქარიშხალი
ჩემს მარტოობას ელაქუცება.
შიშველ ოცნებას მოსავს დაისი,
ბედნიერება თითქოს პეშვია
და მისწრაფებაც არარაისი
გაზიარებას გადაეწია...
ნლები რომ ღმუის სისხლის მაგიერ,
ენაცვლებიან მატერიები
და ულაზაო, შავბნელ მაგიებს
ენირებიან არტერიები...
ო, ზეციერო, ჰანგით სოველით
ხმას ვეღარ განვდენ რიხით, მაჟორით,
უსამართლოა წამი ყოველი,
შენგან რომელიც ასე მაშორებს...
და თავს რამდენიც უნდა ვუფიცო,
სისულელეა ზღაპრის ახდენა...
შენს სიყვარულში მე ვარ უბინო,
მაგრამ სასტიკად ნამუსახდილია...
ღმერთო, შემინდე რნერის დათრგუნვა,
გულის სიღრმეში ვუწყ რა დიდი ხარ,
მაგრამ ფიქრებში ერთ უზალთუნად
უკვე მრავალჯერ გამიყიდიხარ...
უკვე მრავალჯერ დავთმე ტაძარი
და ვანაცვალე კერპებს ჯიუტად
და მრნამსი შენი სხივნახანძრალი
ლეშად მივუგდე სულმყრალ იუდას...
ო, ზეციერო, ვუხმობ განთიადს,
რომ შემოიჭრას სულში მარტივით,
სადაც სიცოცხლის მარიფათია,
ასე რთული და ასე მარტივი.

რომ განმარიდოს წარსულ სტრიქონებს,
ვით სისხლის ჩერი სპეტაკ პირსახოცს,
რომ ჩემში სიოდ შემოიქროლოს
და ქარიშხალად გარდაისახოს.
ო, ზეციერო, ველი განთიადს,
რომ ჩემი ლექსი მზესთან გავრითმო,
თუ ჩემში მწუხრი ვერ გაათია,
სიკვდილი მარგოს სამაგალითო.
... როგორც ნაპერნკალს კვეს და აბედის
სიკვდილსაც თავის დირსება მოსავს,
უნდა სიკვდილიც ისე გაბედო,
როგორც სიცოცხლე ამშვენებს მგოსანს.
და მერე მორჩეს... ალარ შეგჩივლებ,
ლამის სერობის დავტოვებ სუფრას,
დავიკრებ მხრებზე შორეულ ჩრდილებს
და მზის ნაკვალებს გავყენები უბრად...

იუდა

სიმტკიცის ნიღაბს
სახიდან ვიღებ,
მჭვრეტს ნიღაბის მიღმა
სული დამყოლი...

ხვალ უფრო მტკიცედ
მოვირგებ ნიღაბს
და რნერის უფალს გადავაყოლებ!

* * *

(იუდორესება)

რა, ფიქრობთ თქვენზე ალარ ვწერ?!
რომ თქვენი „ყულფი“ მოვიმეი?!
შობას გილოცავთ, ახალ წელს...
თუ რამ გამომრჩა, ბოდიშით...
ნუმც მომეშალოს თქვენი ხმა,
ლოცვად რომ ამედევნება,
ჩემი ცხოვრების ფრთხი ხართ,
ჩემი ოცნების მტევნები!
ვუხმობ კუპიდონს მსტოვარად,
რომ გული მივცეთ ერთმანეთს,
ქალთა ჯილაგი რომ არა
ვინ ვიქებოდით ღმერთმანი?!
ვიდრე ზღვის მშთანთქავს ქაფები
ან ნიაგარის მორევი,
თქვენს სურნელს დაგენაფები,
თქვენს სავალს ვეაბორები!
და ეს მგზებარე შაირი,
ეს ანთებული თვალები,
განცდები – მრავალნაირი
სულ თქვენი იყოს — ქალების!

* * *

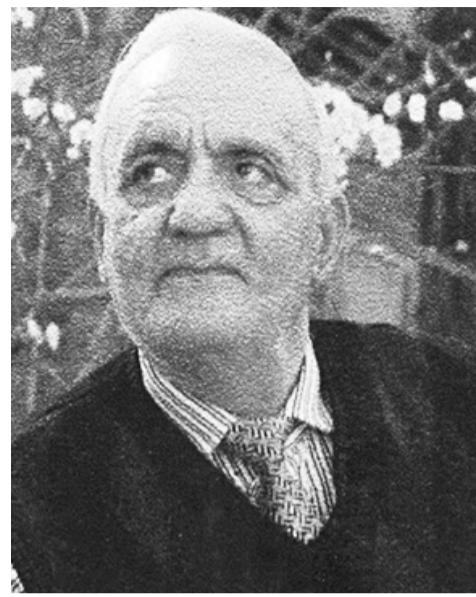
გაჩერებასთან ვდგავარ მარტოკა,
როგორც უმრევლოდ შთენილი მწყემსი,
რად იგვიანებს? — გული ატოკადა...
ნუთუ შუა გზაზედ დამტოვებს დღესაც?!
ქარი ქრის... ირგვლივ ირევა მტვერი
და პირისახეს მსუსხავს ტიალი,
ნინ მიდევს გზები შორი და ვრცელი,
ავტო კი არა სჩანს... კვლავ იგვიანებს...
გაჩერებაა, თუ დრო დაჩერდა?
იქნებ ალარ ლირს ჭიდილი ქამთან
და უილბლობაც მიტომ დამჩერდა,
რომ ის ალარ მწამს, რაც ადრე მწამდა?!
იქნებ ალარ ლირს ველოდო იმას,
რაც არასოდეს გახდება ჩემი,
რამაც მარგუნა სუსხი და ყინვა,
აუტანელი მომმადლა გვემა...
მე მაინც ველი... ასე მგონია,
რომ მის გარეშე არ ჩანს იმედი,
რომ ვერ დავალწევ თავს აგონიას
სადაც მივიწევ, თუ არ მივედი...

გუზას

ლამეზ ზარი უკვე ხუთგზის ჩამორეკა,
რაღა ღამე, გაცისარდეს ლამის მთებით,
მე კი ისევ სტრიქონს ვშლი და სტრიქონს
ვკენკავ,
ლამეს ესეამ და უშენობით ვიმუხტები.

ცრემლს ვებრძვი, თუ ცრემლი მებრძვის,
ვერ ვავსენი მისი უტყვი ხვაშიადი...
ერთხელ მაინც მოდი, ბედთან შემარიგე,
ან უბრალოდ ნიავით გაშრიალდი...

ერთხელ მაინც დამანახე შენი სახე,
ამაჩეროლე, ამანთე ან შემამწუხრე,
გული ისევ საგულეში შემისახლე...
მერე წადი ღმერთთან...
ალარ შეგანუხება...

ზურაბ მამულაშვილი

დედავ, ძვირვასო!

დედას, მარიამ წიკლაურს

ნუ დალონდები, დედავ ძვირვასო,
მშვიდად იძინე შენს სამყოფელში,
ქარს შენი ხსოვნა ყველგან მიაქვსო,
ხან ქალაქსა და ხანაც სოფელში.
ეს ჩემი გული გადახსნილია,
არდავინყების სინამდვილეთი,
მე უშენობა არ განმიცდია,
არც შემპარვია ეჭვი მცირედი,
სადაც მივდივარ ვგრძნობ, უკან
დამდევს
შენი აჩრდილი, შენი სახება,
ეს სიახლოვე მიქარვებს დარდებს
და ბოროტებაც არ მეკარება.
ნუ დალონდები, დედავ მარიამ,
შვილებს თუ ვეღარ ესაუბრები,
ეს სიყვარული ისე მყარია,
ყველა ცოდვისგან თავისუფლდები
და როს გადახვალ უკვდავებაში,
მარადიული ხსოვნის სიმბოლოდ,
შენ რომ ლექსები დაგრჩა უჯრაში,
აუცილებლად უნდა ვიპოვნო,
რომ ავამდერო ყველა სტრიქონი
და შენს დარჩენილ ხსოვნას მივხედო,
ადრე თუ ასე ვერა ვფიქრობდი,
ახლა მინდა, რომ ერთად ვიმდეროთ.
ნუ დალონდები, დედავ მრავალთა,
მშვიდად იძინე შენს სამყოფელში,
ვინც ცოცხლები ვართ, ყველა
კარგად ვართ,
ზოგი ქალაქში, ზოგი სოფელში.

მაულეას

მთვარისა ჯავახიშვილს

როცა ვერა გხედავ
სული ფორიაქობს,
გეძებ გაკვირვებულ
დაღლილ თვალებითა,
ვერც შენ დაგიგულე
ჩემთან შორიახლოს,
სიტყვაც ვერ ვიპოვნე
ლექსად გამერითმა.
ხშირად თუ ვერ გეტყვი,
მთვარო, მიყვარხარო,
რა ვენა, ასეთია
კაცის ხასიათი,

ჩემთვის, ჩემო მთვარევ,
მაშინ ნიავქარობ,
როცა იცისკრებს და
დგება განთიადი.
უკვე თოვას ინყებს,
თეთრად იპინდება,
რაღა შენ შეგხვდიო,
სხვათაშორის მეტყვი,
უკვე მეუღლე ხარ,
ნუ გაგიკვირდება,
თუკი შენ ჩაგიდგეს
ჩემი ერთი ნეკნი.

შეი პოეზით მთვარე

გურამ ჭავჭანიძეს

საოცარი ქართველი ხარ,
ვხედავ, სხვებზე როგორ სწუხარ,
მიხარია, ახალ-ახალ
ლექსებს ყურძენივით სწურავ.
ნერ, კითხულობ, უკრავ, მღერი,
არასოდეს არა სდუმხარ,
ულმობელ დროს წლებსა წველი,
იპერის ჰავას სიახლის შენი კაბა
შენს თავზე არ ლაპარაკობ,
შენზე კარგი სულ სხვას უთქეამს,
მჯერა, გურამ, ჩვენს ბებერ მტკვარს
კიდევ ბევრჯერ გადაცურავ.
შენი თამთა, შენი კახა
შენი მზე და მთვარე არი,
ყველას პირზე აკერია
შენი სახელი და გვარი.
იმედის და ოცნებების
არ წაგშლია ჯერაც კვალი,
ბევრი მკითხველი მენახოს
შენი პოეზით მთვრალი.

რეზო ადამიას

მხატვარს, ესეისტს

შენ საფრანგეთის გზები გეძახის,
სადაც ნიკალამ იფიროსმანა,
შენი პალიტრაც არის ემბაზი,
შეუცნობელი და გამოცანა.

შენ სამშობლოშიც გელიან მთები,
შენთან შეხვედრა გულით სწყურიათ,
შენ ულვინოდაც ლექსებით თვრები
და ეს ლექსები შენი გულია.

და დგახარ ორგზას შორის მგზავრივით,
რომელ ვაგონში ჩაჯდე არ იცი,
აქეთ თბილისი, იქით პარიზი
და ვიცი, ამას რარიგ განიცდი.

დღესაც მზიანი დარი ვინატრე,
ვერა და ვეღარ გამოვიზამორეთ,
ჩვენო ბერმუხავ, დიდხანს იარე
ღვთისგან დალოცვილ დედამიწაზე.

მირზა უკლება

ავტორის სანაქებოდ უნდა ითქვას, როგორ შედინივნით კარგად იცნობს საექსპესიო და საურარ მხერლობას. განსაკუთრებულად კარგად აქვს შესავლილი ავიოგრაფიული მწერლობა და ჩვენს გატექნიკური წმინდასად შესაცხლელ პროცენტების ისტორიები. მირზა უკლება უზაყად იყენებს ამა თუ მი წმინდას ეპოქის ლექსიკასა თუ გრამატიკულ ატტენუირებს. ზოგჯერ შესაძლებელია ეს თუ ის ფორმა გრამატიკულად არ იყოს მისაღები, მაგრამ იგი ხმრის შემთხვევაში უხდება სტრუქტურულ არსებულ რომებსა და მათ შესიკალურობას. ავტორი ზოგჯერ ახდებს ხალხში გაერცელებული ანდაზებისა და აფორიზმების პოლიტიკური ქადაგებისას, ქარისფრად ბირებას. ხაზგაშმით მინდა დავინახონ, რომ ბატონი მირზა უკლება ჩინებული მეცნიერების სამსახურის მიმართ უკავებად არ დამთვრალა, მკვდრადშობილია.

**გურეთა ჩანთლახე-ბაქრაძე
პროფესორი, ბასკოლოგი**

ომარ ხაიდამუშავი

არა, არ მქონდა დიდი რწმენა ჩემი ბედისა, ულელტეხილის გადალხვა მინც მეღირსა, დამდევს სიბერე ჯოხით ხელში - ვერ მომერია, მე - ლოთბაზარას სიცოცხლის მზე გადამერია!

პა, მიკიტანო, ჩამოასხი დოქში ყამდე, მარადისაბის იმედები ამიჭატე, ვინც არ დალია კურთხეული ეს ნოეს წვენი, ბოლოს ინანებს, უქმად განვლო სიცოცხლის დღენი. და მეც „ვიბრძოდი“, თუმცა ვგრძნობდი „სანთლის“ დამცრობას, ვიბარიამე, მოვასნარი ცხოვრებით თრობა.

გვერდით ვედექი ყველა მემელსა და ყველა მომლინეთ, ბევრ არ მოსწონდა ჩემი მრანასი, ბევრიც მოყვიბლე.

მაგრამ რადგანაც, სულყველაფერს ბოლო აქვს რახან, განაჩენს ველი, რიგით ვდგავარ ლოთი და გლახა, ამასაც დავცლი, ჩემდა წილად რაც დასხმულია, იცოდეთ, ვინაც არ დამთვრალა, მკვდრადშობილია.

სიკვდილი უნდა „ბრძოლის ველზე“, განა ლოგინში, ყველაც, ყოველთვის უნდა იყო მის მოლოდინში, ხომ შეიძლება ბრუციანი ტყვია გენიოს?

ჰოდა, ეს ყანიც უპატრიონ მკვდრებს შეენიოს!

თუ „ბრძოლის ველზე“ არ დავცი და არ მიყელა, თუ კვლავ კარგ თვალზე შემოხედას ძა მიექლა, არ დავივინებ ბოლო სიტყვას ყოველადში ნინდისას, რომ დამშვიდებთ განისვეოს ჩემა სინდისმა!

არა, არ მქონდა დიდი რწმენა ჩემი ბედისა, ულელტეხილის გადალხვა მაინც მეღირსა!

**ერთობეთს დავჭამო...
მფრივო, გვაცალეთ!**

რემის, რომულის ძეგლი დგას რომში, რომში დგას, რომში, განალა ხონში! ორი ძმა - ტყუპი მგელმა გაზარდა, მგლურად გაზარდა, განა ნაზადა.

და დააარსეს ტყუპმა ძმებმა რომი და შეასნავლეს რომაელთ მო. მსოფლიო შესძრეს, დასცეს ერები, განა ცხოვრობდნენ, როგორც ბერები.

შენ, საქართველოვ, რა ჭირი გეცა, ვინც კი გაზარდე, მტარვალად გექცა? ვინც ძუძუებზე ჩამოგეეიდა, გაძლა, გასუქადა, მტრად მოგეეიდა!

რატომ ისჯები სიყვარულისთვის, რატომ გიხდება ბრძოლა მინისთვის? სანამ არ შეწყვეტ სტუმარია თაყვანს, მანამ ვერ გათლი ჩველთათვის აკვანს!

ყველა სტუმარი განა დეთისაა, უმრავლესობა შურის ქისაა. სჯობს შენი მოდგმა მოისაკლისო - შენს ძმას - ინგილოს ჯავრი სჭამს მტრისო.

ვისი წყევლაა, რომ არ განელდა? სულ ალყაში ვართ, ხანგძლივ დანელდა. ეშმაკი გვმართავს და „ძმა“ გვანამებს... ერთმანეთს დავჭამთ... მტრებო, გვაცალეთ!

შურადლება!

საქართველოს სახალხო მწერლის, რესტავრელის პრემიის ლაურეატის რევაზ მიშველაძის ახალი რომანი „წამება“ უკვე ბესტსელერად იქცა.

როგორც შევიტყვეთ, იგი დღემდე შემორჩია მხოლოდ ერთადერთ წიგნის მაღაზიას.

წიგნის შეძენის მსურველთ გაცნობებით მისამართს: თბილისი, ვაჟა ფშაველას პროსპექტი, I შესახევი, III კორპუსი | სართული, მაღაზია „მაცნე+“.

ტელეფონი 032 2 30 66 05.

გიგა დოლიძე

პერიოდი მუსიკის ხა

ტყები ბებერი მუხის ხე დგას და გაჰერცებს მთებსაო, ამდენი წელი დარაჯობს სხვადასხვა ჯიშის ხესაო.

რამდენი რამე უნახავს, რამდენი ფორთლის ცვენაო, რამდენი თქები, გრიგალი, ან სუსხი, ზამთრის წყვანაო.

მაგრამ ცხოვრებამ, ტიალმა მას ვერ მოუსპო ლხენაო, ისევ დგას მედიდურადა, ვერაფერს აკლებს ზენაო.

ის თავის საქმეს აკეთებს, დარაჯობს ცამდე მთებსაო. ასაკმაც ვერა დააკლო, მხნე არის, ვით მზე დღესაო.

ჯიხვებიც ბევრი უნახავს, გადმომავალი კლდესაო, არჩების და შევლის ბდავილი, როს გაურბოდნენ მგელსაო.

ბევრიც ტყის ბრაკონიერი — როგორ ირთობდა თავსაო. სურდა, ყველა ტყის მშვენება გადაერჩინა მასაო.

რამდენ ხანს უნდა უყუროს? თუმცა, ეს მისი ვალია. ვერავინ ვერას დააკლებს ზამთარია თუ დარია.

ვითომიც სიცოცხლის ზოზინით მოდის ამდენი ხანია, წერთივით გარშის ეს წლები, ესეც სიცოცხლის ბრალია.

ტყები ბებერი მუხის ხე არ იმჩნევს თავის ბერობას, ხუთ საუკუნეს მოითვლის, ალბათ, მომავალ ბედობას.

კი, ეს ბებერი მუხის ხე უკვე ხუთასის არისო, ზოგიერთ ნერგს შეშერდება დიდ ტყები ისე ხალისობას.

ხშირფოთლიანი ტოტები ჩიტების საბუდარია, ეს ფლორა და ეს ფაუნა მისია, საკუთარია.

მუხა ბებერი მეფეა, სამეფო არის გურია, ამის მსგავსს სხვაგან ვერ ნახავთ, რომც მოიაროთ დუნია.

ყვავილები

ყვავილების გუნდი მოჩანს, ეს ყვავილთა მინდორია.

აქეთ თეთრი შროშანები, გეგონება, რომ მდერიან.

ბუჩქის გვერდით ჩაცუცქულა ლურჯთვალება მშვენი ია, ბუჩქი ისე ეფერება,

თითქოს მისი მომვლელია. იასამის დიდი გუნდი

თილისმაა სილამაზის. ყოჩივარი მოჩანს, რომ გუნდი მომართავს გუნდის მომართავს.

ყვავილები ჩაცუცქული და ყველა დარღვეულია მშვენება, ასე მგრძნობის გუნდის მომართავს.

და სიყვარულს ვეზიარება, ყვავილების გვერდით სარულებით საფლავიდან მოგვარაბიან მათი წმინდა სულება!

ეთერ აფაქიძე

დავით ალმაშენებელს

აბჯარასხმულ დავით მეფის, ტანს სხივილი გაჰერინდა, საქართველოს სიყვრული

ნრფელი გულით დაპირისპირდა.

აბა, მტერთან სადავო და გასაყოფი რა ჰქონდა,

როცა ყველა ბრძოლაში თავის ლელო გაჰქინდა.

ახლა ალარც დავითია, ალარც მისი სამეფო,

ვინე კია დირსეული,

დავითივით ვამეფიო?

მინას მეერდით რომ იცავდნენ ტანთაბჯარასხმულება,

საქართველო რომ არის მათი სისხლით მორჩილი.

მტკაველიც არ დაკარგოთ, გაუფრთხილით სრულებით საფლავიდან მოგვარაბიან

მათი წმინდა სულება!

ლექსი ჰპვია

ლექსი ჰპვია შენს გულში რომ სამუდამოდ დასდო ბინა, წაიკითხე, შეგაურულა, გულისგულში გაგიმინია.

გაუმარჯოს იმის კალამს, ნალ პოეტად იმას ვარნებ, წიგნს რომ გვერდით არ გადასდებ და ბოლომდე გაგიყოლებს.

სასიამოდ რომ შესვამს ღვინოს, ღვინოსავით ლექსმაც თავის ძალა უნდა გაგრძნობინოს!

ლექსი მოძახეს

მიჭირდა, ვიდრე მოვიდოდა ჩემამდე ლექსი, ცხოვრების ბე